

Kempische vertelsels

Karel van den Oever

bron

Karel van den Oever, *Kempische vertelsels*. V. Delille, Maldeghem 1905

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/oeve003kemp01_01/colofon.php

© 2011 dbnl

AAN MIJNEN JONGSTEN SPROOKJESLIEVENDEN BROEDER KORNEL

De verdronkene jonkvrouw.

ALS kleine jongen woonde ik vroeger met mijne ouders op 't eenzaam en wildbeboscht landgoed 't Guldenhof' in den Noord-Brabantschen Blauwhoek. - 't Lag er lijk een ongekapt en duisterig park midden de wijde hei en telde duizende boomen met onnoemelik veel klein gestruik; van af onze nette woonste, die aan den breeden heiweg stond, wentelden vele grillige wegelingskens erdoor, tusschen hooge boomen en breede weien, naar 't uitende van 't hof waar een helderwaterige vijver lag te blinken lijk een zonbeschenen ruit; middenin rutselde eene klare fonteinstraal in bekelingsche geuten omhoog en brak grijsstofferig naar omleeg op het dan grin-

selende water dat zoetekens naar de magere waterbiezen van den oever dobberde.

Die vijver was mij altijd een danige vreugde en in 't niets doen van mijne jonge jaren kon ik er heelder dagen zulk plezier vinden dat mishooren, noenmaal en thuiskomen er altemaal bij te loor ging, bezonder als de lucht er laaiend blauw lag in te schijnen, met de donkergrijze dunne schaduwen van biezen en boomen en gerzekens, of als de zon er al haren goudbrand in uitwierp zoodat 't water blikkerde en beefde en de fonteinstraal, hoog uitgezwalpt, te vieren scheen van brandende koleuren; 't was schoon dan en in 't eeuwig zelfde geruizemuis der neerstortende fontein speelde ik zoetekens aan den leegen oever en klutselde met volle handen in 't blijsprinkelend water of smeet er, kraaiend van plezier, strooikens en biezen in die, met 't dan voorzichtig geplas van mijn handen, traagskens weghobbelden naar de fontein. Daar kregen ze regenende geuten van de neerdretsende straal op hun bevende lijvekens en in 't lauwe gebroes draaiden ze scharrelend weg en weer en om, naar onder; 'k had er zeer deugd van en 'k zoude voor niets van alles mijn klein plezier gelaten hebben en toch... toch, 't gebeurde alzoo eens.

't Was een lamheete dag geweest; eene doeffiglauwe lucht hong benauwelik in de avond-

schaduwing van 't duisterend park; 't scheen mij oprecht of ze ginder in de vierige wijde van 't Westen aan 't stokebranden waren en de heete wasem ervan over ons woonste en 't park kwam neergewaaid; de lucht was daar ook zoo harstig rood lijk vuur van sparren en grint, dat het voor mij onmogelijk was iets anders ervan te denken.

Een traagwringende koppijn beneep al heel den dag mijne slapen en de koortsige zuiderwarmte had mij vermoeiend en flauwig bevangen: zoo kwam het dat ik dees dag niet éene keer naar den vijver liep en amperkens wandelde tot de eerste boomenreien van 't park, waar het fornuizige zongesteek mij spoedig deed weerkeeren in de tamelik koele afschaduwing onzer woonst.

Nu 't avende had ik me lijk een arme droomer voor 't open 'oeil de boeuf' der achterhuizing gezet en kon zóo genoeglik, want de koppijn minderde gevoelig, over de stil gloeiende toppen der boomen zien, die vierden lijk doovende kolen en groengoudig naar de blauwende verte weghevelden in aardige baren; beneden was 't er al grauwigdonker en een freele grijze mist smoorde door de duizend blauwige boomen en de verlaten wegelingen lijk een wolke wierook die de avend brandde voor onzen goeden Heere

Jezus..

Zoo wierd ik vreemd te moede en ik kreeg, naar ik meende van den heeten dag, allengerhand zeer aardige gedachten en gezichten voor me die ik wel wonder vond in den avond.

Een donkere boom keek in stilte over ons naaste grauwe dak, met zijn breedrustigen blaarenkop en stond er zoo te peizen naar mij. Ik geloof dat we beiden niets wouden zeggen tegen mekaar en zijn stille kruin droomde zoo kalm als mijn eigen hoofd, want de avond was zelf ook te stil; toen ik zoo dacht verschoot ik almeteens danig en heel vergerzeld voelde ik mijn bruine oogen grooter worden om zeer te zien en 'k boog als een halve manereepel voorover 't venster uit, meer in de avondlucht; 't was of in de diepste ijdelte van het valavendblauw mijne rechterhand met de vijf wibbelende vingers er te fladderen hing, in een hotsebotsende rondedans, zwart en onhoorbaar; toch waren mijn twee kleine handen zeer vast aan mijne armen en opeens duidelijk wierd het me toen ineens: een slijkzwarte vleermuis die overentweer, - zonder iet of wat klein gerucht - wigwaggelde, in wel te belachen plezier, om de avenddierkens in den rug te bijten en te verpeuzelen.

Dit voorval was in zichzelf niets bijzonders maar 'k had meer bangte voor deze vleermuis

dan stille liefde, die ik wel voor de vliegskens voelde, en 'k besloot om er niet meer aan te denken, 't piepend vensterken toe te draaien en beneden den donkeren beboschten hof door te wandelen.

't Was daar zoo stil als tusschen de schaduwende beuken der dorpskerk, maar 'k wist zeer wel hoe de wegelingskens tusschen die hooge angstige boomen wentelden naar den vijver, en dit was toen voor mij het bijzonderste, want 't zou me niets vervreugdigd hebben de boomen met de handen te tasten en te betellen voor den zekeren weg.

Mijn hart speet het zich zelve ook deze eenzame wandeling niet, want 't was een aardige lauwe doefheid in den hof, lijk een beloken wijde kamer waar heel lang vele gele rozen fleurden; 'k had er in eens die vage stemming van die ik aangenaam aan vroeger reuken hertoetste.

't Was nu heelemaal avond en boven mij, door 't nauw open getakte der boomen blinkerde geen enkele ster en alleen de volle maan dreef in grijsgeelen smoor, amper tusschen vijf bewegende blaarkens door; ze was niet meer dan een froezeligronde kleine wolk uit een wierookvat. Met die vergelijkenis voelde ik dat 'k vele dichterlijke gepeizen zou hebben heel dees avond, want bezijden de nauwe wegelkens waren tevens de canadaboo-

men in slaap; ze merkten mij dan ook niet op en de wind frutselde niet het minst in hun doodhangende koppen; zoo was de natuur zelve vermuugd na den lamheeten dag.

't Moet gezegd worden, die wandeling was mij zuivere vreugd en toen ik hier en daar, op een breeden weg, eene meerdere kalme frissheid rond mijne kaken meende wist ik dat, op de linkerkant, natte hooggegersde weien waren vol geelgouden boterbloemen en dat de vijver met zijn statig spuitende fontein niet ver meer af was. Ik dweerste nog een kleine wegeling die door een leeg vlierenbosch wentelde, dat rond den vijver strekte, en hoorde nu duidelijk 't suisend dooreenprutselend water dat eenzelvig omhoog goersde en stofferig sprinkelde op den vijver in witpereligen smoor.

'k Draaide de wegeling door het weiland op en zag het zóo ook, maar met veel duidelijker en eentoniger gespritsel.

Het weiland rond den vijver deed me kortswijl door heel den rug lichtekens rillen daar ik het natte gras langs mijne dunne kousen onbehaaglik en ritselend voelde wegsleeren; 't was ook de meest kerkhofstille en donkerste wei 's avends in den hof en de zwartblinkende plek van den vijver lichtte soms phosphorisch in rimpels, als de ijsvooze en witmelkige fonteinstraal soms te ver

overboog naar den bebiesden oever.

Dat ik buiten wille in den rug rilde was dus niet verwonderlik en 't wierd me zelfs benauwd toen ik traag rondkeek en zag dat de uiterste zoomen der wei in heel hunne rondte zoo pekzwart beboscht waren met canadas en treurwilgen dat deze me wel leken breede en heuvelende donderweerige wolken; het duivenwitte fonteinwater spoot er langs op in één dunne straal, die aarzelend boven neerbrak en wegsprinkelde lijk grijswitte perelen op een zwarten pannen mantel.

'k Raakte eindelijk tot aan den ruischloozen zoom waterbiezen en daar eene trage moeheid mijne beenen verweekte, zette ik mij voorzichtig in het natte gras neder en kon zoo duidelijk, de klamme handen rond de opgetrokken knieën, de suizende fonteinstraal dweers door de dunne donkere stalen zien.

't Was een vredige kalmte rond mij en geen windeke frutselde door de biezen of het natte gras; alleen het ruiselend dresten der fontein stroomde door de avondstilheid in eenzelvige geuten en moeilijk was het me, al pinkten mijn oogen buiten wille ervan, deze van die immer zuiverstijgende waterstraal af te drijven.

Zoo wierd het eene wondere aardigheid en ijlte rond mijne slapen; 'k voelde mijne kleumige handen haast niet meer, noch hoe die mijne

dichtbijeene knieën omnepen; 't achterste bosch aan den overkant wierd zoodanig zwart dat het me wel een bluskool leek in een donkeren nacht te drijven in zwarten inkt; 'k werd het zoo met stommen angst gewaar, zelfs in mijne breedstarende oogen die verdoften in een kouden dikken mist. Hadde iemand toen er in kunnen staren hij zou me berispt en heel zoetekens gezegd hebben dat het niet goed was zoo lange die allerzuiverste grijsfijne verfijning dier dunne fonteinstraal in mijn twee oogen te houden en me misschien gekust hebben op de verkoude wang tot verstrooiing.

Maar zoo was ik en moet wel een duisterraadselige kleine sfinx geweest zijn in dien aardigen nacht, aldus meende ik mezelve eenige dagen later....

Was het nu echt en waar of een smoorige droom van mijn verleide oogen dat, toen ik daar zoo kromgebogen ijdel wegtuurde, die zoo dunne fonteinstraal allengskens in wijder plooiën en vouwen openbreidde tot een wit kristalbloesemig kleed en de neerbekende verpluiming van den top traag openbloemde tot het stillevend en moedelachend hoofd eener blonde vrouw?

Nu eerst schenen de wei, het vijverwater, de biezen en de boschkant zoetgelig te blinken van den flepschen schijn dier onware spookschoone

vrouw en 't meerderde nog liefeliker door duizende druppels koelen nachtdauw die op biezen en gerzekens hongen.

Mijn hart had er danig moeten van verschieten maar 't gebeurde niet; de trage zacht nijpende angst in mijn lijf verzoete tot een kalme eenlijnige vergetenheid van dien angst zelve en 't kropte niet meer in mijne ampere keel als hadde ik renschen wijn gedronken; stilaan vergat ik mijn eigen bange ziel en terwijl wel zeker het bleekklare afschijnend licht in mijne oogen moest gesprinkeld liggen, bleef ik wonderlik rustig de dweersluchtige spookvrouw bestaren die in 't begin zonder spreken noch beweeg op de plaats der fonteinstraal oprees. 'k Verpinkte mijn oogen niet noch roerde mijn zwarte wimpers, want ik meende zoo heel kinderlik dat ze mij dan bemerken kon hetgeen ik allereerst wenschte te vermijden; het koeldauwige gras onder mijn lijf was al nattig genoeg en mijne verkoude handen rond mijne knieen waren reeds al te verstramd om verdere niet geliefde onplezierigheden voor mijn bloode schuchterheid te wenschen.

Een duizelig vlokke spooklicht klaarde blinkend door heel haar lijf en kleederen en waar randen en zoomen ervan ongevoelig vervierden in de donkere nachtlucht, brandde een smoorige boord peerschheid errond lijk de bleeke purpervlam van

wijngheest.

Toch kon 'k duidelijk toen ik eindelijk mijne bruine oogen heel lichtelik en voorzichtig dierf toenijpen, in dit haast witblindende licht de flauwe koleuren zien van hare kleederen en de gratielike vorm en ronding ervan.

Een papaverroode sluier neep behagelik het lange rozige kleed in hare zachte lenden toe en de sleep dreef breedplooierend in 't water te loor lijk een openschalend waterblad; erin moesten zeker hare voeten verborgen zijn want die zag men niet onder den uitersten zoom van 't kleed, dat zoo ineen scheen te groeien met het koolzwarte en hier en daar bleekblinkerend water; heure goudrosse haren wrongen weelderig opgebonden langs heure slapen en in aandachtig gepeis zochten hare klaarvreemde oogen over 't effene water naar iets wat ik niet zag, zelfs met al de goede aandachtigheid van mijne jeugdige oogen.

Ik werd uitzonderlik geroerd door haar schoon amandel en ivoorzacht gelaat, zoetelik voorovergenegen naar den vijver; de flersche wenkbrauwen lagen zwarternstig over de oogen gestrekt en bezierood vleesden heure kalmttoe lippen in danige gerustheid en inwendig genoeg. 't Was voor mij van eene besondere ernstige statigheid hoe heure mouwen aan de voorarmen breeder en

leeger neerhongen dan er boven en ietwat de fijnpoezelige handen verborgen waaraan geen enkele ring me toebloek.

Heel traag ongeduldig begon ik te worden voor wat ze doen zou en dit ongeduld groeide zoo kalm door mijn lijf lijk de lichte smoor uit een schouwke die flauw door de lucht kruipt en ze al meer en meer vervult.

Het scheen me eindelijk of ze roerde o zoo aardig en stil.. 'k zag het aan de rijzende verplooiing en 't zoet beweeg harer kleederen en 't liefelik geschud van hare hangende mouwen; maar heur hoofd bleef immer, zoekend met de peizende oogen, naar 't grauwe water gebogen.

Ze kwam in heel kalmen gang tot dicht tegen de waterbiezen van de overkant en een plooiende zoom van heur kleed scharde tegen de rieten die zachtekens bogen en schudden met hun pluimige koppen, - dan werden ze weer roerloos als daar even.

De wondere vrouw stond ineens stil en terwijl ze voorzichtig met de eene hand het voorkleed een weinig optrok, boog ze traag voorover en strekte haar andere arm naar 't water toe zoodat de tippen der mouwen lichtekens in 't water dopten, dat een smal rimpelke trok.

Toen ze zich weer rechtte hield ze een simpel margerietje, lijk een rond wit zonneken met geel

hert, in heure handen en ze beschouwde het met zulke vriendelijke oogen en fijnlachenden mond, dat ik, buiten mijn wille, aan mijn lieve moeder dacht die 't mij ook zoo dikwijls deed.

Maar voor ik deze vergelijkenis in me zelven maakte, vond ik het toch heel aardig dat zulke schoone spookende vrouwe margerietjes plukte op den vijver waar ik er nooit had zien groeien, wel waterlis en lelien of kleine nenuphars, en al zag ik met mijn misschien te troebele oogen, zuiver en zeker rond, het donkere water droeg geen enkel knikkend margerietjen..

Toch plukte de zwijgende geheimzinnige vrouw, aldoor voorzichtig vooroverbuigend de lieve witmelkige bloemekens voort en waar haar fijnsnelle hand het water even roerde, wiebelde een margerietjen tusschen heure freele vingeren en hoorde ik duidelijk een korten zachter! knak, lijk van de dunne takskens die ik somtwijlen, als 't niets doen mij verveelde, van het vochte gestruik in 't park afbrak.

'k Had alzoo dikwijlder het vreemde geknak gehoord en telkens daarna rees zij statig weer recht en lei een nieuw margerietje in de weeke buiging van haren arm bij de anderen; 't wierd alzoo een losse weelderige bussel en de verwerzelde stengels hongen natbeblaard onder heure breede mouw uit terwijl de witsterrige margeriet-

koppekens over den arm matig uitwippelden.

Nu wierd ik diep in mijn hert heel blijde dat ze mij nog niet bemerkd had; ze stond aan den linker uitersten zoom van den vijver en door de dunne waterbiezen, waarvoor ik zat neergehurkt, leek ze mij eene liefjeugdige Hébé, de dagschoone hemelige Griekin.

Met heur margerietenbundel in den malschgegeplooiden arm bleef ze daar een lang endeke staan peizen naar 't water als zocht ze meerdere schoonere bloemen; dan keerde ze allengerhand verder en 'k zag heel duidelijk hoe heur breede sleep kringelende en draaiende voren door 't water trok die in de biezen verloren dobberden: 't was lijk een klein vaarsop van een houten boot in een rustig kanaal en 't deed aan mijne oogen stil en vertrouwelik plezier.

Ik herinner mij nu nog, precies of ik mijn moeders gezichte tusschen duizend andere zoude kennen, die plotselinge allereenzaamste triestigheid en bangte op mijn hert lijk de verschietende bliksem, ineens, geweldig.

Er was een schoone margeriet uit heuren arm gevallen en haperde nog ietwat aan den zoom van heure neerhangende mouw met een scherp blaarken; het bloemeken hong er wiggelend aan en benauwelik was het om te zien hoe 't wilde vallen; ze spoedde met heur anderen arm te grij-

pen naar 't stengelken maar in heur lieven haast stootten de fijne vingeren tegen 't blaarken en viel de margeriet draaiend neer...

Och arme, terwijl ze voorzichtig heur eene arm met de bloemen nauwer tegen het lijf sloot, boog zij traag voorover om het op te rapen en zoo viel een wrongelke haar wutselend van heur voorhoofd neer; haast was ze met de dreelende hand aan 't water maar hief ze weer op, binst heur bovenlijf een weinig rechtte, en streek met de smalle vingertoppen 't verwerzeld haar omhoog uit heur gezicht, dat alderliefst dan open lag lijk een jonge meibloem.

Gansch voorovergebogen hong ze nu... och God, ze sloeg ineens een doodelik wanhopige schreeuw uit heuren mond, een schreeuw vol doodskou en droefenis, die duizendvoudig verechoode in de duistere onbewegelijke parkboomen en me krijtbleek deed worden van ontzetting; ze scheen te wankelen en te vallen... 'k Zag een oogenblik heure oogen, breedgroot van diepe bangte en schrikkelike onrust en heur lieve mond blauwig verpeerst en verdwaasd open; heur kaken wierden zoo bleek lijk eene maneklaarte en heur schoon hoofd hing een beeteke achterover geworpen, alsom een akelig gevaar te ontwijken.

De heele dikke bussel margerieten was in een losse regen uiteengevallen langs heure kleederen

want in vertwijfeling had ze de armen uitgeslagen en nu.. God in den hoogen Hemel, ze viel...

Ze viel lijk een korenschoove omverre te water en 't plaste kletsend omhoog in een broezend gesprinkel van blinkende druppelen.

Diep verangstigd en bevend was ik rechtgesprongen van 't natte gras; 'k voelde de koude verkleuming niet meer in mijn lijf en zag slechts die bruisende warreling in 't water die de witte nenuphars en waterleliën deed wiegelen en 't rutselend schuim door de biezen ruischen.

'k Kon nauwelijks, leeger tegen den oever aan, heur natbleeke hoofd nog zien vol doodskramp en vertwijfeling: heure kaken waren blinkend nat in de smoorige schemering en heur haren plakten verwerzeld en lekkend rond heur angstig verdrinkend hoofd.

Halvelings gilde 't uit heur mond nog een korte nijdigdroeve schreeuw die verrochelde in 't binnenspoelend water, heure handen woelden kletsend nog eens boven en 't dreef er een reesem bruinlange haren lijk wiegelend vlotgers en de natwitte zoom van heur kleed nog een enkel oogenblik.

Dan wierd het eene zoete zachte mierelende wenteling in 't water en dikke aardige brobbels barsten een voor een zonder gerucht open, terwijl de hopelooze margerieten traag en zonder

hulp weg en weder draaiden in de donkere blinkeringen...

Ik had, danig zenuwachtig van doodeliken angst, een dun riet voor mij, tusschen twee vingeren genepen en splinterde het knetterend in stukken; een tweede staal rukte ik ineens uit heel nijdig; die had ik zoo rond mijne hand gewrongen dat de roode linken er 's anderdaags nog in purperden en me lichtelik pijnden. - Het triestig voorval kon ik in 't geheel niet gelooven en 'k neep haast buiten wille heel straf mijne zeere oogen toe en deed ze ineens weer open om te voelen of ik niet gedroomd had; 'k meende 't haast zoo, want zuiverstil lag nu weer de vijver, onberoerd en zonder rimpels; de heldere fonteinstraal spoot rustig en eentonig heur sprinkelend water omhoog en blonk groenkristallig in de twijfelende maan die even uit wat schemerige wolken den klaren vermoelden kop omhoog stak en de bosschen en 't weiland in een stillen lauwen brand zette.

Toch had ik niet gedroomd want, zwijgend en roerloos, lagen nu de witte margerieten nog in den kalmen vijver lijk een vreemd nooit gezien getakte, dooreen en verwerzeld, ongroeibaar en nat van 't diepste zwarte water.

'k Weet niet hoelang ik zoo den vijver bleef bepeizen met onveranderlike oogen nog vergroot

van 't angstig verschieten en pijnlik nat van een stil ingekropt wee.

'k Hoorde nu alleen de ritselende pletsende sprinkeling der fontein op den stillen vijver en hoe heel het bosschige park zwaar lag te rusten in de nachtelijke stilheid.

Allengerhand zag ik in 't water hier en daar eenige flauwe sterren brokkelig blinken en eene weldadige gerustheid asemde stilaan weder in mijn hert heur troostende reuken.

Nu stond de dikrondige maan reeds helder en hoog boven de magere scharminkelende takken van een grooten kanadaboom en 'k wist zoo dat het al een heel endeke in den avond was en het tijd wierd naar huis te keeren, met een zooveel mogelijk welgedaan gezicht alsof er niets gebeurd ware.

't Was me toch pijnlik ineens te scheiden van die aardige spokende plek en 'k sloeg een eerbiedig kruis en bad traag een lieve Vader-Ons om ons Heer te verzoeken de ziel der schoone en gratielike vrouw, die de bloemekens zoo geerne zag, van alle eeuwige weeën te besparen..

Ik trok traag stappend het weiland af, almaardoor 't hoofd draaiend naar den nu zoo stillen vijver en de statigspuitende fontein tot een wentelende wegeling door 't vlierboschken mij belette verder te zien en ik in duizende gepejzen

verward, door 't park naar mijne woonste trok, terwijl het triestig geruisch der fontein meewarig, tot heel verre, in mijne ooren suisde lijk een biddende lijkzang.

.....

.....

't Was eenige jaren nadien dat ik op een heeten zomernoen, in eene landelijke herberg van een hoopken kaartende boeren vernam, hoe er vroeger in 't Guldenhof de lieve en beminde Gudula woonde met heur vader en moeder.

Eens dat ze op zekeren onweerigen avond, door 't park ging wandelen om de allerschoonste en meest frissche margerieten te plukken, zag men ze niet meer weer; enkel des anderendaags, na een donkeren nacht zoekens, vond men heur fijnkanten sluier liggen drijven in 't vijverwater met errond een heele warreling losgezwendelde margerieten.

Het arme kind was in 't avondlike bloemenplukken verdronken en sindsdien, zoo vertelden geheimzinnig de kaartende heiboeren, kon men alle lauwhete avenden heur spokend lijf zien wandelen op den stillen vijver en heel droevig schoon heur liefelik bedrijf herdoen.

Nu nog wordt met de zomeravenden in de arme huttekens van 't land veel Vader-Onzers gebeden voor de beklagelike jonkvrouw en zin-

gen er de kleine kinderen nog het eenvoudige liedeken:

Madameke van 't kasteel
ging 's avends heel alleen
al wandelen in 't hofken;
ze plukte de bloemekens fijn
en viel alleen, o pijn,
in 't water van het hofken....

Perelierken en Ginneginneken.

KABOUTER Perelierken was twee dikke duimen groot en droeg een witzuiveren baard tot op zijn kleine knieën; als hij ging wipte de lange toot van zijn roode muts met trage schokskens op zijn kortgebogen rug en deden de lollige krullen zijner puntschoenen evenzeer, maar hij kon er toch danig mee loopen als 't moest.

Hij was op weg naar den Muizenberg waar zijne broers een rumoerig avondfeest vierden en trok over de donkere Putsche heide door de stille mastebosschen; de maan, bolrond en vet, wiggelde in de harige takken over de nauwe wegelingen en belachte zijn duizendrimpelig oumansgezicht met heur ambergele rosse klaarte; zijne korte hinkende stappekens wierpen smalle strepen schaduw over den grintigen heigronde en een laattijdige boer zou zeker een haastig kruis

geslagen en zijn tragen tred zeer verhaast hebben, zoo hij dit aardig ventje over de maanlichte hei zien stappen had, lijk een wandelend konijntje door het bremstige heigras.

Op het feest in den Muizenberg zou Perelierken de fluit spelen en zorgvuldig droeg hij deze onder zijn dun armken tegen den nauwen boezeleer, in een groenverganen lap met beenen knoppen neerstig toegeknoopt.

Nu en dan hompelden zijn schrompelige voetjes tegen een dikken eerdkloot, die lijk verschrikt door het spichtige gras totterde en overdood voor een schralen masteboom bleef liggen; het kabouterken rammelde dan allerkwaadst een heele preek uit zijn brokkeltandige breede mond zoodat de vliegskens en muggen in slaap op de stille heibloemen ijlings hun oogen openpinkten en aarzelend achter een dikken struik verkropen. Als hij dan de wegloopende beestjes te zien kon krijgen sloeg hij met een nijdigen flap naar hun kop met de taaie wisse die hij immer in zijn rechterhandeken door de lucht deed wibbelen.

Perelierken kon al zoo een heel endeke gegaan hebben, 't eene mastebosch in 't andere uit, toen hij ineens trager en trager den zachtheuvelenden grond betrapte, op den langen duur ineens stil bleef staan en droomerig twijfelend de wijdverlichte hei rondtuurde. Zijn slim koppeke was den

zekeren weg kwijt gespeeld en aarzelend stond hij nu in 't midden van vier smalle kruiswegels die naar al de vier hoeken der hei inliepen, zoo ver hij maar zien kon; maar heel ver kon hij juist niet zien, want zijn plat mutseken stak amper boven het stekige heigras uit en boven hem bepinkelden de luiblinkende sterren hem uitlachend toe; zelfs de vetbuikige maan rees boven uit de pinnige toppen van een dikken masteboom en scheen met heuren breedsappigen mond het arme Perelierken uit te gekken.

't Kabouterke had die leelike manestreek in d'oog en de zwaargrijze wenkbrauwen fronsden heel dicht bijeen boven zijn kwade oogen; met een piepend geschreeuw zwaaide hij in een verveerliken zwaai zijne buigzame wisse naar heur ooliek gezicht dat heel de lucht er zoevend van zong.

Met al dit kwaad zijn werd Perelierken ten ende raad en beklafte scharrelend lijk een eekhoornken een dunnen masteboom; juist toen hij wiegelend in de stekende naalden zat en over de eenzame hei wou turen, kroop de pertige maan heur schaterlachend gezicht achter een grauwe wolk weg zoodat heel de hei in den donkeren werd gestoken.

Van armoë moest Perelierken nu naar beneden komen, met bibberende tranen in zijn oogskens en kwaad en droef te zamen over die meineedige

maan en over 't al late nachtelike uur dat reeds zijne feestende broers zeker zou doen wachten.

Hij kon dan ook niet te lang meer blijven ronddraaien en wilde juist de westkronkelende wegeling op goed geluk af, inslagen toen een ritselend gevoel dicht tegen zijn witten baard hem schuchter verrast deed rondkijken; allerhaastig nam hij een grootglazigen bril uit zijnen boezeleer, die hij peuterend op den krommigen neus zette, waarna hij rustig en zeker den donkeren grond overkeek.

Allerblijdste verrassing voor Perelierken! Daar zat op zijn heel bedaarde platte pooten een zwaarmalsch konijn met gulzige knabbelingen een taai en halfvergaan koolblad te verpeuzelen en bij iederen sleur eraan frutselden zijne lange slodderooren tegen de ritselende heistruiken, zoodat Perelierken nog wel twee drij hinkende stappen achteruitsloeg van 't verschieten.

‘Mijn alderliefst konijntje’ sprak hij eindelijk met blijde lippen en kwam temets voorzichtig tot bij het koolblad ‘mijn alderliefst konijntje, kunt gij mij van deze vier wegen de weg niet wijzen naar den Muizenberg?’

Er kwam een korte lamme stilte na Perelierkens neerstige vraag terwijl het dikke konijn almaardoor gulzig voortknabbelde en de grijze kabouter niet scheen te hooren. Met pieperige

stem herhaalde het manneke zijn dringende woorden en krabbelde tevens met de kittelende wisse zoo onvoorzichtig in de neusgaten van moeder konijn dat het ineens met haastige snokken begon te niezen als om de heele hei met dauw te beregenen.

Heur eetlust was hiermee leelik gebroken en toen ze Perelierken voor zich zag staan en eindelijk zijne ontijdige vraag begrepen had, sloeg zij heure slodderooren ijlings achterover en zei hem tragelik knabbelmuilend: 'Beste Heer Kabouter, de nacht is wel donker en uwe komst wel laat, maar 'k zal toch de allerjuiste weg naar den Muizenberg wijzen; ziet ge daar dien masteboom heel alleen in de verte? De weg is recht op recht er naar toe en brengt u in eene korte wijl tot bij den Muizenberg. 'k Kom er juist vandaan en heb er danige feestvreugd gehoord... Er klonk een fijn kristallen stemmeke middendoor, lijk een zilveren kloksken, misschien een mensch.....'

Maar Perelierken hoorde niet meer; hij was al een dik end de wegeling op en wroette juist met handen en voeten door een werzeligen struik, als moeder konijn die leste woorden nog uitsprak. Ze trok een scheefwrevelige snoet toen ze bemerkte dat Perelierken heur praterige diensten niet verder noodig had en terwijl ze in heure

keel hierover nijdig gronselde, foefelde zij een heele bete koolblad onder heure tanden en at verstoord en onsmakelik voort...

Perelierken was den alleenigen masteboom al eenige minuten voorbijgewandeld en kroop nu een klein zandbergsken op om te zien of hij den Muizenberg nog niet in de oog zoude krijgen.

Aarzelend keek de man met heur guitige oogen over het goudverlicht ruggesken van een donkre wolk naar Perelierken toe en zoo kon 't manneke permentelik in de ruige maanbeklaarde heiverte een bultigen zwarten berg bemerken die tegen de grauwwollige lucht opkromde lijk den vertoornden rug eener zwarte kat en welkes top, een heel dweersluchtig stijf mastenbosch, in den hemel stak lijk de rechtgekomen haren van een nijdigen kater.

‘Dat is de Muizenberg’ riep Perelierken en hij gooide van hertelike leute zijne roode tootmuts met een wijden zwaai de lucht in, betrapte ze fluks weer op de aardige krul zijner schoentjes en begon met zoo een dertel plezier het zandhoopken rond te dansen dat het stof met heelder geuten in het magere heikruid regende.

Met korte asemkens hijgend stond hij eindelijk stil en trok voorzichtig peuterend de elpenbeenen fluit uit heur versleten doeksken en binst hij met dansende beentjes het zandbergske afhuppelde

naar den Muizenberg toe, tiereliederde hij zijn allerblijdste liederen door den stillen nacht over de eenzame hei; de inktzwarte bosschen van den versten overkant riepen hem toeterend terug en al de heigerzekens bogen luisterend in den koelen nachtwind om de wippelende fluit gerig te beluisteren.

't Wierd nog een blijer en zotter spel toen Perelierken aan den wildbestruikten voet van den Muizenberg kwam en door 't krakend en knakkend hakhout trippelde; ineens stond hij verloren in de zwartvlekkende schaduw van den berg en uit het donker gestruik deunde alleenlik de klaarklinkende muziek zijner fluit, holler en zwaarder tegen de echoënde delling.

Perelierken hield op met spelen en draaide met blijhaastige vingers 't kaalgroene doeksken rond de beenen fluit; dan sloop hij met tastende handekens aarzelend den struikigen bergrand rond en hoorde nu duidelijk hoe een dolle zovende muziek uit den donkeren buik van den Muizenberg zoemde en gonsde in eentonig zingende vlagen, als hong er een wijdwaaiende wind door duizende vreemde zilversnaren, diep in de eerde, te ronken.

Kon de maan eens door het duistere struikhout geschenen hebben op Perelierkens gezicht, zij zou het kinderlikleutig vinden lachen hebben

van allersmakelijkst inwendig genoeg bij 't zeurige ruisschen dier aardige muziek, maar ze stak nu juist met heur ooliken dikkop achter den berg en kon nu ook niet bemerken dat Perelierken opeens zoo danig verschoot dat de wisse hem uit de hand sloeg en zijn beenen fluit hem rammelend op de puntschoenen viel....

De reden ervan was niet dat de dolvarende kaboutermuziek stil- en stiller was geworden en wegebde tot een onzeker wijdzingend geruisch; 't was dat ineens eene fijnsmartelike en schrijnende stem als die eener jonge vrouw aarzelend en eentonig in 't haast snikkende begin, helderpijnlik en klaarkristallig in de bevende stijging, uit het diepste van den Muizenberg dweers door den dempigen heigronnd zóo hertroerend en weeg in de stille nachtlucht verklonk, dat Perelierken als buiten wille, wisse en fluit liet vallen, en smertelik geroerd en zuchtend naar de lieve meisjesstem bleef luisteren.

Bijwijlen stampte hij grommelend met zijn voetjes in den mulligen grond en trok danig bezenuwd met onvaste vingeren door zijn witten baard, totdat het tooverig en pijnlik liedeken van langsommeer verzwakte en uitging in een smertelike muugte en een klagelike versterving, lijk een knetterbrandend keersken in een stille dorpskerk.

Dit was te veel voor Perelierken en betooverd door die treurig-schoone stem trippelde hij haastig een endeke den berg om, kroop op buik en knieën door een dikken bosch kreupelhout en scharrelde tegen de delling een ruisselende hoop dorre blaren weg die het smalle gat eener kronkelige konijnenpijp verborg.

Hij duwde zijn mutseke met een korten trek dieper in de oogen en ijlings sleurde hij zijn mager lijfken door de stikduistere en benauwelike kronkeling der konijnenpijp. Dat duurde wel twee lange minuten en met 't afgewreven zand begruisd en bestoven stond Perelierken ineens in een doeffen en smoorigen eerden gang waar 't uitende vol wazige lichtklaarte schemerde en een blijgiggelend geraas almaardoor suizelend gonsde; 't rook en waaide naar hem toe van harsige en warme reuken en een drukkende zoelte hing met stofferige smoor in de lucht.

Op een wip trippelde Perelierken den eerden gang door en recht de lawijige feestzaal in; hij wreef ne keer met de knobbels zijner vingeren in de puttekens van zijn oogen, zoo verdwaasd geeloogden zij in al dat wiggelend blinkend licht dat uit wel honderd harsttoortsen glimmend stroomde en lekte op de nattige klamme eerdwanden van de wijde krochtige zaal. Er wriemelden daar luidgiggelend en roepend wel duizende

kabouters met roode en groene mutsekens en gele boezeleerkens en krullige puntschoenen lijk een wormenhoop dooreen.

Toen ze Perelierken, hun geliefden fluitspeler, zagen binnentreden, liepen ze, malkaar stootend en stampend, in een hippend en gierend en joelend geraas naar hem toe, wierpen van dolste blijheid hun draaiende mutsekens lijk zwarte vogels in de lucht omhoog en zouden zeker Perelierken in een zingend drafken op hunne schouders de zaal rondgelopen hebben, zoo Kyrie, hun genadige heer en Koning, niet genaderd ware en met eenige rappe tikken van zijn mastenhouten stoksken de kleuterende kabouters naar hun spel en dans verdreven hadde.

Van Kyrie hadden ze danig bang want deze was wel een halve duim grooter dan zij allen en droeg een zijden groengelig mutseken waar aan de toot een zwaren zilveren kwispel wiggelde; op zijn smalle schouders hong een kort groen pannen mantelken met aardige krollen en lijnen versierd en een wollige witte baard daalde hem breedgespreid tot op de teenen.

Hij sloeg met zijn stafken vriendelik op Perelierkens schouder ten blijde teeken van hoogsten welkom en noemde hem zijn lieven en welgekomen fluitspeler, waarna hij Perelierken door de zaal leidde naar een hooggestapelde bos masten-

hout waarop drij dikke kabouters een grofsnarige vedel en twee buikige doedelzakken, hijgend en blazend bespeelden.

Perelierken vergat haast waarom hij zoo ongewoon rap den Muizenberg binnengekropen was, want al de lawijende kabouters bezagen hem zoo indringende afwachting, of ze zeggen wouden 'Toe, Perelierken, speel nu ne keer uwe schoonste fluit'.

Hij verstond hun vragende oogen en, begeleid door het doezelend geronk der doedelzakken en het langtoonige gestrijk der vedel, tierelierde hij zijn snelste en behendigste noten door de luisterende krocht.

Bij 't stoksken van Kyrie, ai mij, dat was een plezier! Het zanderig stof warrelde van tusschen de springende beentjes der kabouters omhoog tegen de klammige bergweiving op en honderde zotdraaiende rondedansen deden de roode mutsekens en gele boezeleerkens in evenvele schemerleurige cirkels verwazen door de danige draaiing.

Tot zelfs de rustige kabouters die in de donkere hoeken uit reuzige eerden teilen met lange houten tootlepels allersmakeliksten brij aten of uit dikke noteleeren bekers hun mierelend bruin bier dronken, lieten hun lepels in de dikke pap zakken of smeten hun kroezen in den hoek

bijeen om zich in den altijd meer en meer blijwilden dans te voegen.

Perelierken vergat alles in dit rumoerig geharrewar van wippende beentjes en lijfkens en in 't razend geroes der speeltuigen. 't Was slechts toen al de kabouters proestend en kortasemig in hoopkens bijeenstonden gedrumd om uit te blazen dat hij, met 't blinkend zweet op zijn wezen, de bos mastenhout afklaferde en haastig in een der verre hoeken wat slokken bruin bier uit een der houten bekers binnensloeg, dat hem ten zeerste verfrischte.

Hij had nauweliks de kroes van de lippen weggenomen en blikte, opgewekt en blij, de duisterlichtende zaal rond, als ineens hem dit smertelik-fijn stemmeken te binnen schoot dat hem zoo wonderrap den Muizenberg deed inkruipen en dat hij nu haast heel en gansch uit den kop kwijt was geraakt door 't overdadig rumoeren en fluitspelen.

Zou hij Kyrie hierover bevragen wie of wat dat klaarslagend stemmeken?... Neen toch, Kyrie had het nu veel te harrewarig druk, te benepig druk, ginder, in den slapstverlichten hoek van de krochtzaal; men kon er duidelijk zien hoe zijn mutseken met den zilveren kwispel koortsig schudde door 't gejaagde spreken en zijn fijn handekens plooiden en wezen met kortgehoekte

schokken, zoodat zijn pannen mantelken heftig ervan bewoog; heel zeker Kyrie had het danig druk met iemand.

Perelierken ging het dan met de noodige bezorgde neerstigheid aan een grijsbaardige kabouter vragen en hij stapte een endeke de zaal in tot bij een klein dik manneken met blijrood gezicht en die, heel gezappig en met flinke slokken de eene razige toebakswolk na de andere uit een kort eerden pijpken door zijnen wolzachten baard blies.

't Was een ouwe vrolike kennis, die toen hij Perelierken bemerkte, met een koddigen zwaai zijne muts groetend van 't hoofd scharde en gekpinkte met de oogen, terwijl hij lachend zijn doorgerookt pijpken uit den mond trok.

'Zoo, zoo, mijn vogelke en flouter,' zei hij met smakelikbljje stem toen hij Perelierkens doodgewone vraag hoorde' zoo, zoo... ge weet toch wel dat kristaal van 't fijnste is maar breekt gauw en jonge honden bassen het rapst maar verliezen 't vroeg... Waart ge nu reeds buiten den Muizenberg door ons Ginneginneken betooverd? Zie, daar zit ze, ons appelken voor den dorst, daar, ginder in dien wijden hoek... Ze heeft er met Kyrie over alles veel te zeggen; me dunkt zelfs dat ik heur goudklaar taaiken tot hier in mijn ooren hoor klinken... Lief Ginneginneken

en aangenaam verteederd droomde het dikzoete manneken met kwijnende oogen in de richting, waar Kyrie en Ginneginneken al zoo lang een haastig gesprek voerden, waarop niemand haast acht miek door de overdadige vreugd en plezier die te allen kante opsteeg en de zotte kabouterkoppekens verhitte.

Doodgeerne had Perelierken nu wat nader gewandeld om dit wondere menschenkind eens van dicht bij met eigen oogen te kunnen bezien en betreurde zeer heur lieve stem nu niet te hooren, maar, ocherme, daar kratste ineens de grove vedel en gromden de dikke doedelzakken op het mastenhouten stel en huppelend spoedde Perelierken zich met zijne beenen fluit door het drommende kaboutervolk heen, want de dans ging weerom beginnen...

Een heel dik kwartier duurde het zotte geflikker en gedraai; het zandig stof waasde door de zaal en verdofde grijzig de knappende harsttoortsen die lammig walmden lijk door een smoorbedompte ruit; al de kabouters draaiden schemerend rond in een zoetwazig stofgewolk en op hun zweetblinkende aangezichten glom de doode toortsklaarte met natte lichtkletsen, midden een zwoele warmte die de oogen pijnde.

Eindelijk waren de muziek en de dans nu voor goed stil gevallen en terwijl alles nog rumoerig

wriemelde ondereen, de kabouters pijpen smoorden en pinten dronken, allerdikste pap gulzig opslobberden of lammenadig in hoopekens op den grond zaten te dobbelen, wandelde Perelierken met stillen gang door de besmoorde zaal naar den eenzamen hoek toe, waar hij meende 't wonderlieve menschenkind te vinden.

En waarlik, daar zat in de halve duisterte eener breede uitgegravene holte, op een houten banksken, het allerliefste Ginneginneken met heur blondbelokt hoofd meewarig rustend in heur kleine handen, naar den grond te turen.

Ze was in 't zuiverwit gekleed en een bleekpeersche boord op de kanten der wijde mouwen en aan den ondersten rand van 't plooiend kleed versimpelde roerend heur heele wezen; een fijnsmal goudgeringd bandeken neep in stille schoonheid rond heur rechterpols en een blinkend zilverdradig snoer perste op heur smalle voorhoofd rond de kalmneerkrullende haren in eenvoudige sierlijkheid.

Perelierken stond er kinderlik beteuterd op te zien en plukte al maar aan met koortsige trekken aan zijnen witten baard om zoo moeilijk eenige gepaste alderliefste woorden te kunnen vinden.

Hij dacht opeens dat die dikroode kabouter van daareven heur naam vernoemd had, zoo zoetluidend lijk een klein kristallen kloksken, 't begon

met Gin... Ginne... ‘Ginneginneken...’ zei Perelierken eensklaps met blij-haastige fezeling, maar verschrok ineens dat hij het al peizend zoo hard gezeid had.

Hij meende heur schoone naam maar te denken en nu had 't droomend Ginneginneken heur blondlichte hoofd aarzelend naar hem gekeerd en Perelierken, hoe verrast ook, werd ineens bovenmate bedroefd toen hij heur waterblauwe oogen, zoo overnat zag blinken van ingehouden tranen op heur malschkerzige wangen glommen twee smalle streepkens tot langs heur kleinen mond van al het schreien dat ze reeds vroeger gedaan had en een lustelooze moeheid hing lijk een grijsperelige herfstmist over heur bleek gelaat.

Perelierken trad eenige stille en eerbiedige treden nader en nam heel gratielik zijn rood-mutseke af, terwijl hij neerstig en vriendelik boog:

‘Allerliefst Ginneginneken,’ sprak hij, strunkelig en aarzelend in zijn woorden, ‘ik heet Perelierken en ben de geerngehoorde fluitspeler van al mijn kleine broers; 'k heb u daar straks zoo schoon hooren zingen toen ik buiten den berg stond en kwam U vragen of ge nog eens zingen woudt, omdat uw stemmeken zoo fijn en zoet is’...

Een flauwe glimlach plooide om Ginneginnekes mond en ze zei met een stem die als ver-

smoord en dempig uit heur hert klom: ‘k Versta geerne uwe kalme wenschen, goede kabouter, en voel me blijde over uwe lieve vraag; gij hebt een schoonen naam zoo Perelierken de uwe en 'k meen ook een zacht gemoed zoo uwe vriendelijke vraag de echte is, maar 'k ben zoo heel triestig en 'k zou wel liever dagenlange schreien en niet zingen...’ en temets blonken dikke tranen op heure wangen en verborg zij weenend heur hoofden in de smalle palmen van heur handen om ingetogen heur verdriet te kunnen uitschreien.

Perelierken pinkte met moeite zijne wimpers op en toe om zijne aarzelende tranen te bedwingen en eene viel hem reeds perelend over den baard en verstofte in 't drooge zand te loor.

‘En zijt ge dan waarlik zoo bedroefd, Ginneginneken, om zoo te moeten schreien?... de kabouters zijn toch braaf en ge hebt hier alles wat ge lust en liefst?... meende troostend Perelierken.

Klaaglik gestild wreef Ginneginneken met heur breede mouw de tranende oogen uit, lei heur kleine kalme handen zoetekens te samen in den schoot en wederveroer met trage stem:

‘Och, goede kabouter, 'k heb het hier niet te beklagen want 'k zou hier al danige goedheid genoten hebben, zoo mijn verre oude vader niet leefde in mijn verre land; uwe broeders hebben mij in allerlichtsten dage mee genomen en 't is

al vele uren en nachten dat ik mijn grijzen geliefden vader troosteloos moet missen... 'k Was zoo vreugdig te spelen in de groene weien rond mijns vaders koninklik huis (want mijn vader is een goede koning over vele onderdanen), toen de kabouters mij wegvoerden en me later zeiden dat ze mij als onderpand zouden bewaren ter voldoening... Mijn vader had hen eene groote streek gronds ontzegd om er het vee heel vrijelik te kunnen laten weiden; ze werden er met zacht gemoed verdreven en daarom zit ik hier en moet, God weet hoe lang, mijn armen goeden vader die me zoo lief heeft, al zoo lang missen...'

Ginneginneken bleef stompeizend en roerloos naar den grond zien en 't deed danig zeer aan 't vriendelike hert van Perelierken toen hij die bedroefde woorden van die kleine gevangene en ongelukkige prinses moest hooren. 't Kon hem niet over 't meelijdend gemoed dat die jonge onschuld zoo amper moest boeten voor de kwalike fellen van een al te zorgenden goeden koning en vader en geerne zou hij verholpen hebben in de beklagenswaardige gevangenschap van 't droeve Ginneginneken. Maar hoe? Kon het moeiliker dan heure vrijheid vragen aan Kyrie, zijn heer en Koning, die wel zeker heure meevoering bevolen had en de goudwaardige prinses zonder deugdelike vergoeding niet goedsmoeds zoude

bevrijden? 't Geval werd lijk een donkere nevel voor Perelierkens slim verstand en even als Ginneginneken bleef hij, zonder eenig beweeg, sprakeloos naar den grond staren en overpeisde benauwelijk hoe het droeve meisken te verlossen en naar heur beminden ouden vader terug te brengen.

Een toevallig en te verwachten iets moest Perelierken er Godsgenadig in helpen...

Terwijl ze beiden, fezelend en stil, malkaar bevroegen en beantwoordden, was de wijde, wat vroeger zoo rumoerige bergzaal, allengerhand somber verrustigd en waren doedelzakken, vedel en dans van lieverlede verstorven; op den bos mastenhout in de schemerige wijdte, lagen de drij muziekspelers, in een hoopken met hun luie lijven ondereen, te slapen en in zwartplekkige en rommelige troskens was de heele eerden vloer rondsom bezaaid met de duimkleine kabouters die er zoo onderengekriuweld sliepen, alsof ze alle met 'nen enkelen vuiststomp de eene boven de andere neergekegeld waren.

Vele harsttoortsen waren reeds uitgegaan en blekten gloeiend in een grauwgrijzen walm lijk brandendende kolen in een fornuis.

Slechts enkele smokten nog in hun ijzeren hangsels een vettig en druilend licht dat lijkerig en grafkoud in smoorige wadelingen over de

schijndoode kabouters neerscheen en hier en daar de hooge donkerzware welving met flauwe en flepsche klaarten verlichtte; 't was goed te zien dat van spel en joelende dans en sappig bier en dikke pap al de kabouters zoo vermougd waren dat ze van langs om meer in slaap waren gevallen, de eene met een langen tootlepel de andere met den houten drinkkroes nog in de handen, weer andere met hun mutseken schevelings op den kop of hun boezeleerkens verscheurd en beplekt van zotte manieren.

Het lag nu alles doodstil lijk op een kerkhof met hier en daar een benauwelike ronk of een slikkend gekuch en 't taaie rekken van een armken omhoog...

Dat was een wonder verschieten voor Perelierken die zich peizend eens omgedraaid had om te zien of niemand hunne heimelike doening beoogde, en.. lijk een weerlicht sloeg ineens een deugdelik gedacht in zijn koppeken; hij wou het wel zotlachend uitgeschaterd hebben van vreugdigheid maar hij bedwong zich benauwelik; met trage hoofddraaiingen keek hij schuchter rond, lei stil zijn wijsvingerken op de lippen en trapte op zijn malsche krolschoentjes nader tot bij Ginneginneken, die vragend en twijfelig beschroomd op het kneuterig en vreemddoende kabouterken neerstaarde.

‘Ginneginneken! zwijg.. zwijg.. bij mijn heer en meester Kyrie, spreek niet Ginneginneken...’ en al fluisterend keek Perelierken nog eens zoekend rond’ al mijn broerkens slapen... en Kyrie zie ik niet... hij slaapt zeker ook... 'k zal u redden, Ginneginneken’, en temets wenkte hij met zijn handeken het sprakeloos-verwonderd meisken vriendelik toe om heur tot volgen te nooden en wipte zelfs vluggelings al eenige sprongeskens naar voren.

Beangstigd zag Ginneginneken eenige keeren rond over dien wijden vloer met al die slapende kabouters en stond toen heel zacht op, vol langzaamheid, voor alle mogelijk lawijd en rumoer; ze had nauweliks eenige korte stappen gedaan of met een zwaren doef viel ineens het houten bansken achter heur, waarop ze zoo rustig en lang gezeten had; de slepende paanders van heur kleed hadden het omgetrokken en wit als een keers stond Ginneginneken nu als versteend, terwijl Perelierken zich omzichtig gebukt had en deed alsof hij sliep, maar oplettend door de grijze wimpers van zijn halftoe oogen loerde om te zien of niet eenige opgeschrikte kabouter ongepast zijn lijf en mutseken roerde.

Gelukkig 't was niets en een goedig lacheske van Perelierken gaf Ginneginneken al heur verloren wil terug en geruischloos in heur witte

kleederen terte zij liefelik den kleinpeuterigen kabouter achter na naar de uitkomst der zaal.

Ze geraakten er eindelijk. Haastig en rap kreufelde Perelierken op een dikke leege bierton, wrong moeilijk een spokkenden terpentijnstok uit zijne have, zoodat de sparkels hier en daar brandend wegsprongen, en wipte vluggelings beneden, om daarna een inktzwarten zijgang in te slaan waar Ginneginneken bevend maar moedig hem volgde.

‘Ginneginneken, ge moet niet bang zijn,’ fezelde Perelierken bemoedigend ‘t is hier wel donker... maar 't is de streek en ons huis van alle dagen...’ en de doffe stappekens van den braven kabouter klonken dompig tegen de eerden muren terwijl de ruiselende kleeren van Ginneginneken sleerden over den grond lijk waiende blaren.

't Princelik meisken zweeg almaaraan als vreesde zij door een flauw gefezel van hare klare stem de nauwe kronkelige gangen te verschrikken, die heffend en stijgend in een ronde, dweers den Muizenberg wentelden naar den top.

De verte en de kanten ervan zaten vol warme dikke donkerte en de wrange smoor van den rosbrandenden terpentijnstok kroop in een grauw wolksken langs de rauweerdige welving voort naar achter in de duisterte verloren.

Ginneginneken hield heur oogen immer gevestigd op Perelierkens wippende en dansende schaduw die tegen de wanden klouterde en bewoog in reuzige sprongen en de lange toot van zijn rood mutseken sloeg er eentonig op en neerwaarts in een zot bedrijf.

Op hun beider gelaat wemelde, lijk een avendzonnige klaarte, de dansende gloedwalm der toorts en nu en dan vloog de zwartroetige smoor ervan in heelder vlagen langs 't peizend hoofd van Ginneginneken, die dan buiten wille ingehouden en wrangerig kuchte.

't Gebeurde zelfs dat hier en daar uit een zwartdonker geholte in de welving of uit de schuindraaiende gangen licht eene door het toorts opgeschrikte vleermuis, in rappe zigzaggingen geruchtloos langs de wippende vlam voorbijschoot; dat deed Ginneginneken zeer verschieten en ze kon een benauwelik schreeuwken moeilijk onderdrukken.

Dan lachte Perelierken heur heel gemoedelik toe en een 't moet u geen vreeze zijn, Ginneginneken,' gaf het arme meiskeken weer een heele geute troost en beternis in 't hert.

Ze gingen al zeker een heel dik kwaartier door al die donkerhollige gangen en nog scheen er geen ende aan te komen; ze spraken beiden zoo weinig, zoo heel bitter weinig en Ginnegin-

neken wist bij momenten niet of ze waakte of droomde, zoo vreemdkleurig verangstigde heur gepijnden geest die spookige onderaardsche tocht.

Eindelijk waagde ze het eenige kleine woordekens en vroeg 'Is 't nog verre Perelierken?' - De kabouter draaide lachend zijn hoofd om en 'Wel neen Ginneginneken, nog eenige stappen en we zijn er' zeemde goeilik zijn stemmeken.

En waarlik, bij 't keeren van een langen gang, woei ineens een dauwkoele lucht in tochtige waaiingen rond hen heen zoodat de vlam van den terpentijnstok in schuine schokskens waggelde en de smoor in rappe warreling naar den grond sloeg.

Heel in de verte grauwde een grijsnatte schemering met twijfelende klaarten langs de eerden wanden binnen lijk een melkig licht door een doove ruit, en Ginneginneken kon nauweliks een slappen kreet van verrassing in heuren mond versmoren.

'Hier zijn we er, Ginneginneken' zei Perelierken met klare en blijde stem 'in de allerschoonste rust' en meteen wierp hij zijn spokkende toorts tegen den grond zoodat de sintels regenend wegspatten. Hij zette er zijn voetje haastig op en doofde de leste sperkels krakkend uit.

Dan trad hij met Ginneginneken buiten in de

koelweerige lucht, ging nog een werzelig bestruikt boschken door en bevond zich op den eenzamen top van den Muizenberg, waaronder de wijde heide lag.

Een blijlichte zucht ontsnapte uit Ginneginnekens mond en een zoetheuchelike glimlach roerde heur wangen: ze voelde dat ze waarlik verlost was en dankbaar en woordeloos bezag zij teeder Perelierken die heur bewonderend over de schoone streek wees...

De dag hing er allengerhand in den Oosten te wolkgrauwen over de grijssmoorige heide en donkervegende masteboomem uit; de leegte beneden zat nog wazig weggedoezeld en de endelooze verte hing vol grauwbouwe nevelen lijk een dikgespreide wierook die dweers en over de mastebosschen in uitgebeten reepels scheurde en vouwde...

't Oosten zelfs trok door de grauwte een bleekwitte scheur waaruit een doode klaarte schemerde lijk uit glazen oogen en op den top van den Muizenberg glom reeds die flauwe brand in een smoorblinkende wademing.

Al de gerzekens, 't gestruik, de heileliekens en bremmen stonden er stil den dauw te drinken die op de blaren spatlichtte en de spinnekopnetten tusschen het heikruid waren precies dofzilverige schaalkens waar het dauwwater perelig op

rimpelde; de grintige grond zelfs was koelnattig en asemde een stillen vochten reuk omhoog die weldeed....

Zwijgend bezagen Perelierken en Ginneginneken eenige korte stonden dit grijsgrauwe voorspel van den wellustigen zonneschijn op de heide, dan tertten ze door een nauwdraaiend wegelken den Muizenberg af en trokken beiden peizend door de heide naar 't verre koninklike land van heur wachtenden vader.

In de zoetgrijzende verte, tegen een donker mastenbosch, leek Ginneginneken wel een wandelend wit gespook en Perelierken een krochtig heksenmanneken, terwijl het blijweeîg getierelier eener fluit ineens in flauwe tonen de rustige delling van den Muizenberg stoorde...

Het betooverd kasteel.

IN den laten avond klonk een haastige drijnklop op de deur van molenaar Peere's huizeken en een zware dempige kuch bromde eenzaam naar binnen; dan wierd het een stondeken stil en men hoorde enkel nog 't knerzelen op den dorpel van een paar dikbenagelde schoenen en 't stroelen van den malschen regen die lekkend tegen de groene ruiten hutselde.

Peere die in de voorkamer bij 't sintelend heerdvuur al een korte poos in zijn noteleeren zitstoel indutte, schrikte benauwelik op en luisterde een wijl of 't wel een ware klop was op die donkere deur, schuins voor hem, en begaapte ze met groote vragende oogen...

't Kan wel zijn' dacht Peere, hief zich moeilik uit den stoel op en haakte met zijne oude bevende hand de koperen olielamp van den

hanger, waarna hij sufferig en slepend naar de deur trok. Rammelend viel de sluitketting neer en Peere opende ze traagzaam op een nauwe kier.

De natte nachtwind sloeg blazend binnen met eenige straalkens regen en deed de flauwe olievlam van Peere's lamp koortsig wigwaggelen zoodat de oude molenaar in 't eerst danig moeite had om in 't duister iets te zien.

‘Goed volk, baas, doe maar open’ gromde een zware jonge manstem en temets werd de deur zoo sterk opengeduwd dat Peeres voeten er haast ondergeraakten en hij, achter de deur uit, naar 't midden der kamer week; Peere hield de olielamp hoog boven zijnen kaalblinkenden kop en deed de slappe klaarte naar de deur vallen...

Daar stond een lange jonge vent met goedmoedig gezicht en vrij-open oogen naar Peere toe te kijken; de regendruppels waterden almaaraan in reesemkens van den grijzen vilt neer die hem leeg over den kop stond, en wibbelden een voor een in 't net gekringeld zand op den vloer, waar gauw een blinkend piasken blonk.

Het sprong in 't oog dat bezijden zijne korte bruine broek langs weerskanten de knieën, twee zwaarzilveren gespen glommen en onder zijn grauwwarten lekkenden mantel uit schemerde het metalen beslag van een dikken leeren riem

die zijn zwarte vest in de lenden toeneep.

't Was toch geen verveerlike vreemde vent, want toen hij den breeden vilt met een luchtigen zwaai van 't hoofd had genomen, zoodat het water zwiepend rondvloog, zei hij onbenepen en gemoedelijk tegen Peere: 'Baas, 'k kom U eens vragen of er dezen avond nog eten te krijgen is hier en zoo 't u belieft een stuksken van uw bed; 'k ben den weg over een uurken verloren en 'k heb, met uw permissie, wel honger en vaak en mijn hart is vol regenwater...'

De oude molenaar vond dien vrijmoedigen jongen wel treffelijk en de leste woorden inzonder deden alle aarzelende doening uit zijn hert verdwijnen.

't Bekome u wel hier, menheer,' zei hij, 'ik zal u nog wel de rest van mijnen avondkost geven en voor 't slapen kunt ge 't bed van mijn lieve moeder zaliger nemen: 't is u bij ons Heer gegund'... en Peere trok een zwaren zitblok vóór den doovenden heerd, wierp een greep sprokkelhout op de sintels die flitsend oplaaiden en sloeg de nog openstaande deur met een doeffe slag kordaat toe; moeilijk wrong hij er de ijzeren ketting lawijend voor en slofte dan naar een leeg kasken in een der donkere hoeken draaide het piepend open en lei den vreemden vent eene halve runsche worst met brood, boter

en bier op de kleine tafel voor.

't Was stille geworden in 't kamerken, want Peere was niet veel van spreken en de vreemdeling at met breede beten smakkend...

De rauwroestige tiktak der hangklok in een donkere hoekhoogte der kamer hikte kortasemig en de krakkende sperkels in den heerd knetterden eentonig; buiten spoelde de regen kwijlend langs de ruiten met zabberend getreuzel en erbarmde de wind lammenadig door de deur- en vensterspletten... de avond was gerellig en Peere, verkrompen in zijn stoel, blikte peizend in de springende vlammea van den heerd en liet den vreemden vent zijn eigen doening.

'Oef, zei deze, na een lange peuzeling, dat is er smakelik binnen! 'k heb er mijn bekomste van' en hij schoof de leege telloor lawijend voor zich de tafel op. Dan na een pooze 'Toe, baas, ge zit er zoo triestig uw oogen in den heerd te begraven?.... Och, kom, 'k zal u een lieken spelen op mijn instrument; dat zal uw beenen verjongen, want ge moet weten 'k ben een reizende muzikant en 't is niet voor niet dat ik Jan den Blazer heet.'

Peere hief zwijgend den mageren kop omhoog en bezag den vent met vragende oogen. Deze had zijnen natten mantel op de tafel geworpen en knoopte nu de leeren bindsels los waaraan

een dikbuikige doedelzak met grofbesneden pijpers hem op den rug vastgebonden was.

‘k Zal u “in 't Soetste van den Meye” spelen’ en temets bolde hij zijn kaken op den breedmondigen pijper, neep de dikgevelde blaas onder den elleboog en doedelend zeurde het zoete liedeken van:

In 't soetste van den Meye
 aldaar ik quam gegaen
 so diep in een valleye
 vont ic schoon bloemecens staen...

De oude molenaar luisterde met angstvallige vroomheid en 't vuur in den heerd speelde blinkend in zijne genietende oogskens en lei de holte zijner rimpelige kaaksbeenderen vol licht.

‘t Is schoon, 't is schoon lijk ons kermisse’ riep hij toen de muziek stilaan uitsleet ‘t is schoon om te sterven,’ en Peere kletste smakelik op zijn houderige knieën van welligheid.

Jan den Blazer veegde zijn mouw in trage streken over mond en pijpers om 't speeksel, lei den doedelzak op tafel en alsof een plotse gedachte hem geleid had, naderde het venster en zag onder 't opgeschoven gordijntje naar buiten. Peere zag hem stillachend na en begreep niet goed het nu aardig veranderend bedrijf van den muzikant.

‘Hij zal 't weêr bekijken’ meende de mole-

naar en had er vrede in. Doch 't duurde lang en 't werd weer stil....

‘Baas,’ zei Jan den Blazer ineens en hief het gordijntje wijder op ‘wat is dat voor een oud kasteel?’

't Was of al het houten geribte der zoldering met 'nen donkeren slag voor Peeres voeten gevallen was, zoo verschoot hij. Zijn stoel krakte benauwelik en lijk vernageld zag hij met uitgerokken hals en stijve oogen naar den vreemden muzikant, die hem blijkbaar met een vreemd, niet gewenschte vraag deerlik verrastte.

De oude molenaar zag heel bleek lijk plaaster en in de flauwe grafklaarte der olielamp lag een zweetig nat op zijn bollig voorhoofd te blinken in dauwige perelkens.

Hij hief zich met een gesmoorden zucht traag en pijnlik uit den stoel op en slofte bevend naar 't venster waar Jan den Blazer hem door de natbedrupte ruit tusschen de schemerlichte wolken een oud en brokkelig kasteel op een bonkigen heuvel in de verte aanwees.

Peere lei zijn beenmagere hand hem zachtekens op den arm en met dompige stem, terwijl hij zijn smalouden kop zoo verre mogelijk naar 't oor van Jan den Blazer trok: ‘...’t is daar niet pluis jongen, ons Heere beware me voor 't gespook dat er om twelwe klokslage op zijn verdoemde

vloeren danst'... en de molenaar sloeg eerbiedig een lang kruis, 'van zulke dingen durven ze hier in 't gebuurte niet meer spreken... 't is u ook geraden, mijn jongen...' en Peere sufte, den denkenden kop schuddend, naar zijnen leegen stoel weer...

Een stille spottende glimlach was allenger hand rond Jan den Blazers lippen gekropen bij al die aardige woorden en doening van Peere en toen deze zich traag naar zijnen stoel sleepte, kletterde een luide breede lach van Jan's lippen door 't kamerken en deed de ruiten rammelen in hun zetsels en den ouden molenaar verrast en beteuterd omzien.

'Och toe Baas, toe, ge zoudt een mensch zeer in den buik doen krijgen van lachen; heel 't gespook der wereld kan me niet doen beven en ge maakt er me zoo deerlik bang voor dat ik armen en beenen zou verliezen van 't lachen', en temets sloeg Jan zijn handen kruisselings op zijn buik en wipte en sloeg voorover van leute en plezier lijk een houten paljas, terwijl hij uit duizend kelen lachte dat het vlagend tegen de muren der kamer kletste.

Peer schudde peizend en hardnekkig zijn kop heen en weder en deed onrustig teeken met de hand aan Jan om te kunnen voorderen met spreken.

‘Neem er uw deel van en zeker de helft, jongen,’ zei hij met trage drukkende stem ‘ik zeg u dat elken avond om twelwe klokslage 't verdoemd kasteel dáár, door al de vensterramen vol licht slaat en een keersepitje heel eenzaam langs de ramen wandelt naar beneden... 'k heb zelfs allerechtste spooksels met mijn eigen oogen gezien die door alle vensters en gaten langs de muren omhoog krogen lijk wandelende solfervlammen, en zooveel ander grouwelike dingen meer.

‘t Komt alles dat er vroeger in dit kasteel een oude gierige gravin woonde die 't heur eigen een korst brood kwalik gunde en de dorpsarmen met lawij en schade van heur poort weg joeg. De pastoor had al zoo dikwijls gezegd dat 't geen goed zoude brengen over de woonst en 't was precies zoo: toen de oude vrekke stierf brandde denzelfden avond een heele huizing van 't kasteel af en heur lijf verpoeierde tot pulver... 's avends is 't er altijd groot rumoer, lijk ik kwam te zeggen, en 't volk en gebuurte durft er geen voet gewagen, alhoewel een zware schat door de vrekke onder in de kelders moet geborgen zijn...

‘t Is gebeurd dat er den avond heel laat, door een wedding, een mijner dorpskennissen naar 't kasteel trok en, God zij zijn arme ziel genadig, we

hebben hem nooit of nooit meer terug gezien...' en Peere knikte bedenkelijk het hoofd en keek vol gepeizen en voorbijzekerheden met starre oogen in 't heerdvuur.

't Is zonde voor uw arme kennis, meende Jan den Blazer immer lachend, terwijl hij een kort pijpken met malsche trekken tegen de olievlam aanpafte 't is zonde voor 't lijf en de moeite... maar, wilt ge gelooven, baas,' en Jan klopte even overtuigend vertrouwelik den ouden molenaar op den schouder 'wilt ge gelooven: ten avend zal uw verdoemd kasteel van mijne komst er hooren of ik mag hangen en Jan den Blazer niet meer heeten...'

Dit zei Jan niet om te stoeffen, noch om meulekens te maken, want hij pakte seffens zijnen mantel en hing hem met een rappen zwaai rond zijn lijf.

Peere gaapte hem toe met een breeden mond en sloeg zijn houderige handen ineen van bovenmenschelik verbazen.

'Och, mensch toch, och, jongen, wat gaat ge doen? Ge zult er uwen dood belooopen! Denk ne keer op uw lijf en ziel! Seezes van Maria en in zulk een weer!' en 't scheen wel of de oude molenaar ging Jan smeekend te voet vallen zoo lamenteerde hij om 't vreemde avontuur...

Doch Jan sloeg lachend de klink der deur om-

hoog, trok deze spoedig open en met een 'Baas, 't zal tot morgen zijn en geen vrees, zulle' daverde de deur achter Jan in 't slot lijk een zware erbarmelijke vloek.

Toen hij buiten was wrong Jan de enge mantelkap over zijnen vilt heen, keek een rappen oogslag naar den warrelwolkenden hemel en dan naar de hooge verte waar de mistgrijze klompmuren van 't kasteel donkerden. 't Regende nog maar altijd 't zelfste voort, kletsdruppelend over den natten eerden weg die, bezoomd met lekkende en ruischende wilgen, schemerig voortwentelde naar de zwartgrijze bouwing.

Nu en dan kroop de goedigronde maan achter de verwaaide wolken uit, waarbij het dan plots ophield te regenen en de glimmende weg vol bleekblauwe plassen blonk waarin de ijlende wolken vaarden en de maan heur zoet gezicht waschte. Doch dan viel de bui weer in, ruischte over den weg en door de wilgen en bespitte Jans gezicht zoodat het water van zijn kaken zijpte in zijn warmen hals.

Zijn eerden pijpken vunsde lijk een doovende kool in de duisterte en de vierelingen sloegen er uit, in den regen te loor.

Hij bleef een stondeken staan en peizend overzag hij de nu natdonkere heide waar de wind eenzaam over gonsde door al het beregend klein

gestruik; de wolken dreven er wijdgerokken in zwartschuivende vlagen over en hier en daar, tusschen hen door, witblauwden de breedlichte plekken der overstormde maan op den ruigen grond.

Jan keerde zich om en in de grauwe leegte vóór hem pinkte de olielamp van Peeres huizeken in een stille matheid, dweers een rei dikkoppige wilgen en 't was lijk een dreigend kabouteroog dat hem overal wilde nakijken; zoo dacht het Jan ineens en hij lachte genoeglik om die aardige vondst.

Hij zag ook Peeres molen, niet verre van zijn huizeken, op een wilbestruikten heuvel, de duistere karkas spookerig omhoog rechten en 't halfbezeild geremte der verschrikte wieken lijk een zwijgend Sint Andrieskruis tegen de drijvende wolken steken.

‘t Is een aardige nacht’ grummelde Jan in zijn eigen, klopte zijn pijpken in de holte zijner hand uit en voorderde dan haastig zijnen weg om zoo gauw mogelijk 't kasteel te bereiken dat naar gelang hij stapte, dichter naar hem toe scheen te komen in een ontzaggelike somberheid.

Daar klom hij nu een dichtdonker mastenbosch door, meerder den heuvel op, en waar de wind pijnlik in de toppen joelde; rond hem regende het grint en doefden de mastdodden neer, maar 't geboomte werd dunner en Jan beende nu

door eene hooggegrasde weide in wier midden precies een zwartgepekte stijgende steenklomp stond vol stille benauwelikheid.

't Was het verdoemd kasteel. - Hij zette zich op een vergaan kapiteel neder en liet zijne oogen traag en welgevallig, lang op de natgeregende en nu en dan maanverlichte muren dwalen, waarlangs dikdonzige wingerd en klimop, klaarschubbig onder de maan, in lange wentels opkroop.

Twee zwaarbuikige torens stonden wachtend bezijden de bogige poort; de eene steeg vol waggelende scheuren en deed de starren er door piepen, de andere stond gave en op zijn floersbemoste schaliedak kretste in regelmatige scharrelingen het roestig gekrijsch van een kromgewrongen weerhaan over de weide; hier en daar langs de verweerde rotsmuren glom eene geheimzinnige spiegelende blikkering door de donkerte en verdween op en af; 't was de onrustige maan die bijwijlen in de enkele verloode ruiten kwam kijken en ze solferig aanvuurde lijk uilenooogen.

Jan keek dit alles belangstellend na en vond aardig dat het kasteel precies een zwart-ineen gekrompen duivel leek en de twee dikgestompte torens zijn kortgepiekte hoornen; die wingerd kon het wibbelend haar wel zijn dat op zijnen rug groeit, meende Jan, maar hij zag den steert niet,

want aan den achterkant lag een lange rei huizekens die uit het kasteel verliep den heuvel af in een duivelsteertige kronkeling.

Daar kwam een zwartdrakige bui aanzetten. De regen begon weer in meerdere vlagen te vallen en 't ruischte eentonig in 't lange gras; twee, drij zwaarwiekende nachtvogels vlogen zonder gerucht om eene der torens, de eene achter de andere, doch Jan vond het de moeite niet weerd daar verder naar te zien, ketste zijne tondeldoos in 't vuur en smakte puffend zijn pijpken aan, waarna hij opstond en naar de breedgeopende poort trok.

De maan klaarde op een vochtmossige plank die over de matgroene gracht lag; hij liep er haastig over naar den overkant en 't zuchtte en piepte tegen zijn voeten.

Onder de welving der deurlooze poort rook een kille vunzige mufheid en 't was er pekdonker lijk in een hellekluis.

'Sapperloot, 'k moet ik licht hebben' zei Jan in zijn eigen, ketste weer zijn tondeldoos aan en nam uit zijnen broekzak een langen solferstek; deze laaide in een blauwgele vlam op en in hare klaarte zag Jan, terwijl hij in de rondte keek, een zwart uitgekapt gat, op manshoogte in den zildruipenden poortmuur; hij dacht wel dat het een heilig Mariakappelleken of zoo iets was en tastte met zijne hand speurend in de groeve.

Doch hij voelde een schuivend iets en haalde het ding met trage voorzichtigheid naar beneden in de weifelvlam van zijnen solferstek...

‘Seezes van Maranten, nen lanteeren!’ en Jan vreugdig verrast meteen zottebeende een dwaze flikker van allerinnigst plezier.

‘Zou er ook wat olie in lutselen?... en hij klutste haastig tegen zijn ooren den ouden blekken lanteern met groenvuile ruitjes die ransig rook naar slijmige lijnolie.

‘t Zal den nacht nog wel gaan’ meende Jan, stak de solferstek door 't blekken deurken tegen de stofvettige kempwiek aan en traagzaam smoorde een dofgeel vlammeken omhoog dat nu en dan den rook met snokken opsloeg; maar 't had geen zeer en Jan trok met lange stappen de poort door...

Daar stond hij nu aarzelend te kijken op de grofgekeide vierkante binnenplaats, die rondsom besloten lag door donkere huizingen met smalle kleingeruite vensters op het enkele verdiep; er onder waren geen buitenmuren en welfden ronde bogen op dikke pileeren lijk een halfgesloten wandelplaats, beschut voor weer en wind.

De wiegelende lanteernklaarte breidde een spelende gele lichtplek op de natte kalsijde en toen Jan, zoekend onder de donkere zijwelingen schreed, vulde het de rauwsteenige hoeken en

kanten met een gouddonker schijnsel dat hem spoedig een ziltmemelig deurken deed zien dat op een smalle kier stond en af en toe open en dicht waaide, met een hol gedoef door den trekkenden wind.

‘k Zal me hier maar eens binnen wagen’ peisde Jan en duwde 't deurken met een krijsschend gepiep open.

Hij hief den lantaarn voor zijn gezicht en liet de flauwe lichtstreep voorovervallen naar binnen in de donkerte.

De vlam danste op een uitgesleten rooden tegelvloer en duister in de diepte grijsde een grauw arduinen wenteltrap waarvan de holgegane treden vol hemelikheden klommen, een voor een omhoog, met een bange stilte er op van vroegere onbekende nu doode voeten....

Een kilklamme treklucht sloeg hem van boven in 't gezicht en deed hem als tegen wille huiveren, doch hij had geen hazenhert en trok fluitend den trap op.

Het vocht was op de treden en de muren rondsom in natte plekken uitgeslagen en de ijzerroestige leunstok bezijden zweette slijmerig het blinkend water uit.

Hij kwam nu boven in een heel lange gang zonder vensters noch spiegaten; de kalkschimmelige muren, vergroefd en afgevreet, doezelden

in de verte te loor en 't gotischbuigend welfsel droop van glimmende steenkristallen; de zwartarduinen, gebroken plaveien kraakten onder zijne voeten wier stappend geluid in kloppende daveringen verechoode en in zijn ooren van welfsel en muren terugviel tot een gonzende zinding.

‘Ei! wat zou dat daar zijn?’ riep Jan ineens zoo luid lijk een klok en duwde zijn zwaaiende lanteeren plots voor zich uit terwijl hij staan bleef.

't Was een eikene roodgeroeste en groenschimmelige deur met breedijzeren kunstige zijbeslagen en hengsels; ze stak vol dikkoppige nagels den eenen neven den anderen lijk een beslagen harnas en in 't zware slot blonk een groote Petrusleutel naar voren.

Jan draaide hem eens flink rond zoodat de veer zingend oversloeg, duwde met zijn schouders een lange pooze er tegen en zacht-krakend bewoog de deur open.

Dit was nu eene kamer, neen, eene groote zaal, gelijk Jan er in zijn leven nog geene gezien had, zoo groot.

De suffende klaarte van zijnen lanteeren liep er aarzelend in verloren en tenauwernood kroop de flauwe wemeling ervan tot den dichtsten zijmuur en een endecken over den zwaren eiken vloer die tjirpte onder zijn voeten.

Hij ging tot den midden bij eene lange, simpele noteleeren tafel waar wel honderd gasten met vrije ellebogen zouden aan kunnen eten hebben en 't was hem een ondeugdelik verschieten toen hij enkel twee eikene, beleerde en gekopernagelde stoelen, den eenen over den anderen, er zwijgend rond zag staan.

‘Dat is hier een wonder volk met z'n groote tafel en z'n twee stoelen’ dacht Jan in zijn eigen en belichte terwijl met zijnen lanteeren de zwartgeribde zoldering waar aan een ijzeren ketting een donkerkoperen tootlamp met vijf wieken neerhing.

‘We zullen het hier eens wat lichter maken ze zouden hier nen eerliken mensch de oogen in den kop doen roesten met al hunnen donkeren,’ sprak Jan, sprong met eenen wip op de krakpiepende tafel en deed de vijf tootwieken met zijn solferstekken algauw tot een roodgeel waggelend vuurken branden.

Toen Jan weer een dik end verder in de zaal stond meende hij dat het precies vijf starrekens waren uit den Grooten Beerwagen, zoo vunsden de tootwieken in de wijdde.

Hij zag de zaal ne keer rond en vond ze, alles wel ingezien, toch kaalder en triestiger dan zijn moeder zaliger op heur sterfbed.

Ten halve de muren bruinde een rotmemelig

beschot van eiken planken tot een donkeren zoom in de rondte en de andere bovenhelft, naar de zoldering omhoog, hing met grofdradige groene doek bespannen, die met heelder vegen doorziltigd, hier en daar in donkere scheuren en flarzen neerhing.

Drij groote gothiekkruillige vensterramen met kleine verloode ruitjes stonden nevenseen in den eenen muur en zagen zeker over 't landschap naar Peeres huizeken heen; de zacht-draaiende tootlamp deed wel honderde blikkeringen in de zwartdoorgroefde ruitjes krioelen die nu en dan akelig in hun looden zetsels klepperden als de wind er tegen aan kruifelde of de regen er spoelend op neerstroelde.

't Bevreemde Jan dat er ook drij zulke groote en zware deuren in zwarte vierkantige donkerten uit de zaal naar hem keken, de een in 't midden vlak over de stoelen en de twee anderen over elkaar aan de uiteinden der zaal over de lange tafel.

'Mijn eigen slaapkamer had er toch maar één, zei Jan terwijl hij peizend met den kop schudde, en daar kwam toch iedereen door binnen!'

Hij zette zijnen lanteeren met eenen schok op de tafel neer, sloeg er hoed, mantel en doedelzak bij, en de handen in de broekzakken, begon hij

fluitend in de rondte door de zaal te wandelen.

Zoo kwam hij terug tot de deur waarlangs hij binnen gekomen was en bleef een stondeken stil met wandelen om den rechtschen hoek bezijden de deur, eens van onder tot boven te bezien, want het scheen hem in die floersche duisterte dat er wel er een heel aardig gestel stond, wemelend vol vage dingen.

‘De weten-schap is een schoone kunst’ zei Jan met een overtuigenden knik, beende met de rapte naar de tafel en haalde den blekken lanteeren er bij.

De teerzielige klaarte verlichtte een breeden arduinen heerd met krullende marmereen pileerken waarop eenen grooten eikenen schoorsteenmantel, rijkelijk uitgesteken tot blaffende hondskoppen en gapende drakenmonden.

’t Deed vreemd dat een heel hoopken kortgekapt hout aanstekens gereed op den heerdvloer gestapeld was en de solferstekken en een koperen tondeldoos dicht er bij; ook een houten zitbanksken dat er voor stond lijk om het vuur te bewaken.

De zwartgerookte heerdketting midden den heerd hing zonder ketelken maar een groote ijzeren pan was aan een grooten dikken nagel in een hoeksken verhangen, precies voor een smakelijke keuken.

Maar smakeliker was het nog toen Jan een beetje verder op eenen driepikkel een zware ketel zag staan met een blinkend koperen scheel potdicht erop.

‘Daar moet iets inzitten’ zei Jan wijsneuzig en in een sprong was hij er bij.

Traagzaam en voorzichtig hief hij het scheel stillekens op, stak er zijnen kop hardriekend over en deed er de klaarte van zijnen lanteeren lijk een zonneschijn in zinken.

‘Bij al de zieltjes van 't vagevuur’ riep Jan al lachend dat de zaal er daverend van klonk ‘t is verdorie koekendeeg! Seezes, nu zullen we ons buiksken nog maar eens vullen met volle goeste’ en hij roerde moeilijk een lange tootlepel, die flappend de lekkere spijs bewoog, schepte een rijke geut omhoog en deed de witgelige pap plezierig traag met kloddekens in den ketel terug neer platsen. Dan smet hij het scheel rammelend naar 't ander end der zaal.

‘t Zijn hier deugdlike mensen, brave mensen’ zei hij met jolige overtuiging en wreef zijne handen dooreen in leute.’ Ze hebben hier voor eenen armen Samaritaan gezorgd uit compassie voor Jan den Blazer zeker; 't is hen tot eere’ en Jan vuurde met tondeldoos en solferstekken het hoopken houtkapsel aan en smeerde de pan sappig in met het vet eener

halve roetkeers, die hij van tusschen zijnen leeren riem haalde.

Daar viel hem van langs twee marmeren zijpileerkens een blinkende tinteling in de oogen en wat hij ook pinkte en scheel zag, hij kon er zijn gezicht niet van af wennen.

‘De wetenschap’ zei Jan en vóór 't ende woelde hij met de eene hand rond de pileerkens....

‘Verdorie, een heele reesem flesschen, een heele kelder! en schetterlachend bracht hij een voor een drij, vier, vijf, zuiverklarige flesschen voor den heerd, hield ze knipoogend tegen den lanteeren en ‘God zal me hebben! 't is verduveld wijn en wel misschien van 't patersvaatje’ lachte hij maar door terwijl hij zoetbegeerig de roode klaarte van den lieven drank door de flesschen gloeien zag.

't Duurde niet lang of hij sloeg er eene met zijnen lierenaar kordaat den nek af en met grootgulzige oogen en zwelgende keel slokkelde hij ze tot den grond leeg. Met een lange vergenoegde zucht rustte hij uit waarna hij de ontlaste flesch met een sierlijken zwaai over zijnen kop deed tuimelen bots tegen den anderen kant der zaal; de scherven rinkelden lijk duizend gescheurde bellekens over den grond en 't werd daarna weer heel stil.

Buiten was het weer danig aan 't verslechten; men kon 't hooren aan den wind die schokkend en fluitend de verlooden ruitjes betikte; de regen ook pletste in harder en zwaarder druppels er op neer lijk zacht-kloppende vingeren en zelfs deed nu en dan een blinkende bliksem de drij groote ramen verlichten; 't waren zóo precies drij groote oogen die open en toe gingen vol schittering. Dan kwam er een angstig stille poos en de donder gromde aanwaaierend op tot een schuddende davering zoodat de losse vensterruitjes kletterend rammelden.

‘Bah’ zei Jan op al dit gerucht en keek eens misprijzend naar de drakig-gotische ramen ‘wat onnoozelaars, ze denken me hierboven met al hun lawijd verveerd te maken, maar 't zal niet pakken, baaskens, dat beloof ik u...’ en hij stond van 't houten banksken recht, roerde nog eens beslommerig in de koekpap en kletste twee overdruppende lepels in de gesmeerde pan, die hij neerstig schudde en draaide om den deeg in een effen piasken te krijgen.

‘Zie zoo, we kunnen beginnen’ en hij blies ne keer met volle kaken in het vuur, duwde er de pan boven op en ging op 't banksken er vóor zitten.

Zoo bleef hij peizend in de wiggelende vlam-

men staren, de pansteel vast tusschen de opgekropen knieën en zijn droomende kop rustend in de holten zijner handen.

Allengerhand begon het eerste baksel tot watertandens toe door de zaal te rieken en pruttelend waaide een zachtspelende smoor vol reuken uit de pan omhoog die Jans oogen wellustig deden waterblinken.

Almeteens door 't eentonig ruisschen van den regen, en 't waaien van den wind, juist achter een verweggrommenden donder, sloeg een wijde asemige klok, zeker uit den toren van Peeres dorp, één, twee... drij... tot elf kortvage tampen die aarzelend harder of stiller op den Magenden wind tot in de leege zaal kropen en er zingend wegzoemden. 't Was lijk een verre openbaring en Jan hoorde het niet...

De eerste deur aan 't uitende der lange noteleeren tafel draaide zonder krak of piep traagzaam open, o zoo traag; eerst was 't een nauwe pijnliklange kier vol benauwelikheid wijder en stil verbreedend, dan een dikker donkerte eruit, tot mansbreedte, en dan de deur wagenwijd, zwart, zonder iemand.

't Duurde twee zuivere minuten en er schemerde sjompelend een doezelig beweeg naar voren, vol raadselige doening en verhangende wonderheid.

In de weifelklaarte der tootlamp klaarde het tot een klein verneukeld menschken op, een oud vrouwken, zoo krom lijk een manesikkel en zoo beverig lijk een trilblad.

Op den dorpel bleef het even zonder eenige verwondering staroogend naar Jans eigen doening kijken en dan weer naar de stilbrandende tootlamp of naar de donkere gothiekramen waarop nu en dan nog den vagen weerschijn van een verren bliksem lichte.

Zóo scheen ze wel duizend jaren ouder en heur haren, spierwit onder een grijsgepijpt trekmutseken, vlochten in twee evenwijdige blessen bezijden heur eng en bladrimpelig voorhoofd over heur verstoken ooren; heur beenderige smalle kin leek welhaast te raken tot heur magerpuntige en zwaarkrommige neus en heur afgeteerde krophals bewoog vol trekkende pezen. Twee kleine grijskoele oogen zagen in kalm gepeis voor zich uit Ze was zoo sjovel gekleed dat men haar uit compassie wel wat oude centen zou gegeven hebben: een bruinvergeelde soort rok zakte slipend neer langs heur geslonken heupen en een kortspannend zwart jaksken duwde haar enge borst aamechtig ineen; om heur diepgebogen rug hong een grauwe falie in lange plooiën en zoo scheen ze het alleroudste vrouwken dat misschien ooit wel op de aarde

geleefd had.

Moeilijk sjompelde ze met de stijfkobbelige hand op een houten kruksken steunend, een endeke de zaal in... slof... slof... gingen heur slepende sloeffen over 't eiken plankier; tok... tok... stompte heur stoksken nijdig; ze trok al keersrecht op Jan af die 't niet en hoorde noch zag en peizend over zijn eersten stilbruinenden koekebak tuurde.

Ze stond nu eindelijk achter zinnen rug te glarieoogen op zijn kalm bedrijf en 't mocht wonder heeten dat Jan heur zwartkrommige schaduw nevens zinnen rechterkant niet traagzaam zag bewegen; wrang en schor kuchte ze even, maar Jan hoorde noch zag; 't hielp evenmin dat ze in een schoksken met heure kruk den vloer bestompte of piepasemend in zinnen hals blies; Jan bleef zoo stom lijk de dood van leperen.

Nu nam ze heur stoksken in de krampige hand vast en tikte zonder kik noch mik te spreken met de glimmende handvat op Jan zinnen kop, die zoó wel van sterke duigen scheen want het klonk hol als een leege ton.

‘Wel heilige vriendschap, wie dat we daar hebben!’ riep Jan, zoo plots uit zijn gepeizen gewekt, luidlachend uit, terwijl hij rap lijk een weerlicht opsprong en 't oud wijveken met een

koppel vriendelijke oogen bekeek. ‘Wat eer van uw bezoek vrouwken, en zoo laat? Ziedet wel er zijn toch nog brave menschen in de wereld... Toe, zet u neer, vrouwken, voor zoo een mensch van jaren moet ge wel muug zijn. 'k Zal eens gauw nen stoel gaan halen...’

En in een wip was Jan terug met een der alleenige stoelen die hij lawijend en met veel beweeg nevens zijn banksken voor den heerd schoof. Dan duwde hij het wijveken zacht-haastig in den rug en deed haar met wat scharrelens en helpens bij hem neerzitten.

‘Jongen, ge zijt gij nen vriendeliken gast en 'k moet u bedanken’ zei het wijveken na een poos en heur stem zong diep uit den neus en klonk roestig-hard ‘zijt gij ook van het land?’

‘Oei, neen, vrouwken, 'k ben van overal... en Jan draaide zijnen wijsvinger in een grooten zwaai rond zijnen kop.

‘Ge moet er uw wegen toch kennen om zoo 's nachts in 't slecht weer tot hier te komen?... en koud dat het is, voel mijn handen maar...’ en 't vrouwken pakte ineens met heur graatmagere hand Jans polsen vast en 't wierd hem zoo ijskoud in heel zijnen arm dat hij dacht haast te bevriezen.

‘Ge zijt nog al een kouwelijk mensch, vrouwken... maar dat is niets, we zullen het gauw hier

wat warmer maken' en Jan trok zich haastig los, hief de pan op en stompte met zijnen voet eens rakelend in 't vuur zoodat de dansende sperkels in wild gezwirrel den schoorsteen invlogen.

'Jongen, ik geloof dat gij het bakken ook ievers geleerd heb,' wederveroer het vrouwken en bezag gerend den reukigen koekebak waar hier en daar reeds dampige blaaskens asemend opklommen en een lauwwoele smoor in mistige walmkens omhoog kroop.

'Ja 't, ja 't,' zei Jan gauw toestemmend, 'dat is vaderlike kunst en mijn moeder zaliger mocht ze geren; 'k zal u straks eens doen proeven, vrouwken, hoe ze dat in ons land tot nen zuiveren smaak weten te krijgen. Laptati!' en temets pakte Jan den pansteel sterk in zijn handen en wipte den halfgaren koekebak met een flap op den rug, nam zijne roetkeers en smeerde de rookende kanten der pan nog eens danig in.

Daar lag al een flauwe bruinkorzelige korst vol natte vettigheid op het smakelijke baksel te blinken en 't deed Jan deugd hem zoo los te voelen heen en weer schuiven in het pruttelend vet.

Hij haalde na wat zoekens een stuk grofgrauw papier uit zijnen borstzak, lei het feestelik voorzichtig open nevens zich op 't banksken en liet den koekebak erop zachtekens uit de pan rijzen.

Dat was 't eerste baksel en Jan sloeg met volle geuten de pan weer vol, bakte en erbakte dat 't zweet hem over de kaken rees en spoedig lag een half dozijntje lustigwarme koekebakken in vettigsmoorende rondkens op 't grauw papier te doomen...

‘Wel, wel, jongen,’ zei 't wijveken terwijl ze heur knobbelige handen aan 't heerdvier warmde en even 't hooge stapelken koeken hongurig bekeek ‘wel, wel, jongen, ge zult er uw heel goesting wel van kunnen eten, dat is niet voor den duivel gebakken...

‘Toe, vrouwken, met al uw spreken zoudt ge 't koud laten worden, pak dan toch ook eenen koekebak,’ en terwijl nam Jan er twee in zijn handen, plooide ze in dobbel overeen en beet er gulzig met volle kaken dweersdoor.

Het wijveken liet geen drij keeren het haar gezeggen, futselde met heur bevende hand ook eenen van 't hoopken en begon met trage knabbelingen en korte beetjes Jan bescheid te doen.

Deze had algauw een dikke portie binnen en er weldadig zijn bekomste van; hij wreef zijn mouw overentweer zijnen mond, smakte zijne tong eens even tegen 't gehemelte, waarna hij eene groote flesch wijn met zijnen lierenaar rats den nek afkraakte, want de dorst brande hem heet in den mond.

‘Dat is wat naspoelsel’ zei Jan lachend, ‘daar loopen al de puttekens van vol’ en hij goot een halve flesch in eenen asem door zijne keel.

Dan duwde hij de rest het wijveken toe in gemeenzame bedeelzaamheid. ‘Allo, toe, vrouwken, en gij? Zoudt ge er ook eens geenen zwelg van drinken?’ maar ze schudde knikkebollend neen al moeilijk knabbelend met een vollen mond.

‘t Zou uw ouwe jaren anders geen kwaad doen, vrouwken, maar als ge neen zegt dan...’ en slokkend sloeg Jan den koelhitsigen wijn bij den anderen in zwelgende geuten binnen.

‘Nu zal ik er-nog eens wat muziek op spelen; ge kunt gerust voort eten, vrouwken, ’t zal u dobbel smaken’ en Jan ging naar de tafel en kwam met zijnen zwaarbuikigen doedelzak weerom.

Een pezige grimlach trok den mond van ’t aandachtig wijveken spookerig open en zij hikte genoeglik van plezier toen ze Jan den doedelzak in de armen zag nijpen, en hij twee, drie zeurende toonen speelde om het blaasinstrument in de goede noten te brengen.

‘Ge zijt een wonder van een jongen,’ zei ze aldoor grommelend en tusschen twee beten in ‘ze zouden u vast en zeker muzikant van den koning moeten maken! dat de menschen het

toch maar beter wisten' en ze beet een kort stuksken van heur halfgevorderden koekebak en roefelde met stille zorg de kruimelingen van heuren schoot.

Daar viel Jan te spelen van 'Het Spinnend Vrouwken' en zijn blozige kaken bolden op den pijper, zijne vingeren liepen overentweer op de toongaten lijk spinnepooten en zijn oogen openden grooter van aandoening en genoeg.

Maar binst de muziek, drupte buiten de regen nog immer lekkend op de ruitjes en gronsde de wind in dezelfde loeiingen voort; hun angstigend lawijen kon men niet meer hooren, want heel de zaal leefde vol doedelend gespeel en aardige noten en 't wijveke trapte, flauw meezeurend en knikkebollend, met heure sloeffen de trippende maten meê van 't blijde liedeken dat alzoo klonk vol zoete woorden:

Daar was een vrouwken dat spon

Giele giele gon

zoo hard dat 't kon;

Daar was een vrouwken dat spon

al op een houten wieleke

van giele gonne giele gonne gieleke

al op een houten wieleke

waar 't haren kost op won.

Giele giele gon

ron-ron-ron

waar 't haren kost op won.

Al zoo laat in den nacht was er plezante muziek in 't verdoemd kasteel en Peere zou het zeker over de delling heen kunnen hooren en vast de drij schoone verlichte ramen zien, al denkend dat het allemaal Jan den Blazer was die het deed en 't lang bepeizen.

Jan had het liedeken met langgerokken en traag wegasemende toonen uitgespeeld; hij veegde met zijn hand het natte zweet van zijn wezen en geeuwde luid al zeker van de opkomende vermoeienis. 't Wierd nu benauwend vreemd in de zaal en 't heerdvuur doofde sintelend uit tot gloeiende sperkels; ook de tootlamp brande kleiner en doeffter vlammekeens en buiten was het 't slechte weer dat tegen de stilte raasde.

Het wijveken was traag en moeielik opgestaan van heuren stoel en slofte naar eene der gothiekramen, waar ze peizend en roerloos in den nacht keek.

Daar sloeg weer met kruipende slagen de naaste dorpstoren het twelfde uur over het land en elke zinding schokte tegen de ruitjes en deed de zaal vol koperen gonzingen en verluidingen.

Er gebeurde dan iets aardigs en wonderlik. De laatste klokkeslag trilde voort en verder tot een zoevend gerucht dat diep in de verte opleefde en zacht-aan door de stille zaal zong, lijk een ko-

kende moor of het stormig gewaai van den wind langs de spannende zeilkoorden eener tjalk.

Er bewoog een flauwe beving door 't plankier en de muren en de tafel die rilden als van een heete koorts; tot zelfs de tootvlammekens wipten op en sidderende sprongeskens terwijl in het roodvierige heerdvuur de gloeikolen ritselend uiteenrezen en op malkaar schokten.

De ruitjes werden een gedurig tikkend gerammel en aan de eene deur hoorde men duidelijk den grooten Petrussleutel in 't slot ijzerig loskleppen.

Het alles was lijk een ziel die onder het kasteel aan 't leven ging en het van bangte en vrees deed beven.

Maar Jan die neerstig met een voddeken in de mond- en toongaten van den pijper peuterde om 't speeksel er uit te vegen, zag enkel ne keer speurend rond alsof het hem niet aanging en voorderde dan verstoord zijn eigen doening en scheen zoo het kromme wijveken te vergeten dat nu voor de eene raam den vloer met alleraandachtigste oogen zoekend bezag of dan weer keek, al traagzaam den bevenden kop oprichtend, door de glanzige ruitjes in de donkerte.

Ze nam bezinnend heur stoksken in de schuddende hand en lei teekenend steertige krollen en punthoeken en driehaken in tooverige dooreen-

windingen op den vloer.

Al naar ze vorderde leefde het wijde heimelijke gezoef zwaarder op en beefde het kasteel sterker en sterker tot eene immer hoogere trilling.

De regen buiten begon al meerder tegen de ramen te kletspoelen en van langerhand schokten de tootvlammekens korter en korter tot ze niet grooter meer blonken dan vijf rondige dungouden sterrekens en een smoorige schemer vol flauw licht door de zaal hing.

Ineens, door een zware beving stierven ze plots allen uit, nog eens opwippend in een lesten snok. Alleen de lanteeren van Jan wierp uit zijne slapgroene vensterkens vier lange klaarten die over het plankier naar de verdere tafel en tegen de muren wegschoven in geelzachte vervloeiing.

‘Godseemenis!’ en Jan sprong met zijn rapste beenen recht terwijl het houten banksken een slag van zijn voeten kreeg dat het van zijn zelven achterover klabotste en heel de zaal er van donderde.

‘Eh, vrouwken, schei toch eens uit en laat astemblijft toch dat licht branden! 'k ben juist de ziel van den pijper aan 't kuischen... Och toe, met uw plezante streken!...’ en hij zag eens over den vloer naar de klare lichtstrepen van zijnen lanteeren.

‘O la, la... doe maar voort, doe maar voort als 't u kan amuseeren... 'k heb niets gezegd, ge moet er niet naar zien, 'k heb ik mijnen lanteeren nog, doe maar voort...’ en Jan stampte zijn banksken recht, sleurde den lanteeren langs de eene zij en ging weerom zitten, al neerstig den doedelzak en den pijper afvegend.

't Werd nu zoo donker in de zaal lijk een hellenacht: alleenlik als de maan achter de wolken wegschoot blikkerde ze in de gothieke raamruitjes honderde spiegelingen en heur witgroen brandschijnsel dreef in stille, zachte rijzingen over den vloer en een hoeksken der tafel.

Het wijveken stond er in, bleek beklaard, lijk krom gewaaid van den wind, en miek met heur stok en heur éene hand slangende dingen en draaiende rondkens door de lucht terwijl heur mager uitgekapt wezen bleekscherp tegen de maneschijn verlijnde: de schaduw van Jan die voorovergebogen, zwart en goud, op zijn bankske zat, sprong dansend weg en weer in de wiegelenden glans van den lanteeren, terwijl de vloer almaaraan beefde en de vreemde zoeving sterker en sterker werd.

Nu begonnen wonderlike dingen in de zaal te leven; krakend en piepend draaiden de drij deuren wagenwijd open en er trok een kouwelijke wind blazend door de lucht.

Het wijveken kletste opeens drij rappe keeren in heur handen en temets wiekte een heele hoop zwart gevogelte uit de drij deuren gelijk naar binnen; het vloog zonder gerucht lijk asemloos rond en ging dan hier en daar op de stoelen en de tafel of tegen de ramen neerzitten, terwijl hun groenglanzende oogen even als besmoorde starrekens door den donkeren pinkten.

Hikkend lachte het wijveken van deugdelik plezier en met heur uitgemagerde hand streelde ze 't zwartglanzige geveerte van een korten dikken uil die dicht tegen haar op de raamplank nu en dan zijn bestoven vleugelen waaiend bewoog en traag het groenblauwig vuur van zijn solferoogen uitknipte.

Ze liet heur stoksken met een drogen klakkenden slag ineens neervallen en op den klinkenden weerbots ervan steeg uit een der drij deuren, waarlangs ze binnengetreden was, een zachtmoedig geprevel vaag en murmureerend door de zaal.

't Was lijk een zoetbiddende en verregaande troep beevaarders die, achter geelgouden korenvelden uit en groenende klavers, in de blauwe zomerlucht gemoedelik-langzaam hun lieve gebeden psalmodieerden. 't Wierd nu zoo sterk als de dreuning, 't gezoef en den regen daarbuiten en ging bijwijlen op tot een giechelend geraas,

zoo smolt het met al die verhangende geruchten dooreen.

Het scheen nu zingend door het deurportaal te komen en waarlik het duurde niet lang of daar trok een gedrochtelijke stoet, al droefgebarend en vol vreemdheilige ingetogenheid in een spokerige rei langs de noteleeren tafel.

't Waren altemaal halfvermenschte en gediertige wezens, geen apenbeen groot, en zoo monsterig gebekt en gepoot, dat ze slechts droomelik schenen in de zwaarverbeeldende koorts van een bangen ziekene.

Er voren stapte, met schokkebeenende knoken als van Pietje de Dood, een mager iets onder een zwarte slepende falie; 't was kortstompig gebult en zijn twee kinderhandjes waaraan alleenlik twee uitgeteerde vingeren zaten, hielden eenen grooten processiestok vast met een blinkenden gouden bol er boven op. - Het had schijnbaar geen hoofd, zoo hing de falie er diepgeplooid over en bewoog in ongemeene heimelijkheid over den vloer.

Vier keersen- en lanteerndragers gingen er op mate schuddebollend en al monkelend achterna; een zwarte puntkap was hen over 't heele hoofd getrokken en voor de scheelblinkende oogen schuins uitgesneden; een honderdkleurige slepende rok zwabberde rond hun niet te raden lijvekens

die spinpootige handen en voeten hadden en open en toe trokken al pezerig en scharrelend. Daar droegen ze steertig spinpootige neerdruipe flambeeuwen mee en doefopsmoorende lanteernkens, wiegelend op stokskens, en die leiden een roodflauwe schemering in de rondte.

Heel alleen kwam na hen een dikbuikig manneken met een zwaarkwabberigen verkenskop waaraan lange neergeflapte ooren; hij stapte moeilijk bewegend in een bruinharen Franciscuspij en een dikgeknoopte boetekoord zwendelde hem slagend langs den buik; het smalle kapken hing hem scheef op den rug en in zijn uilepootige handen ritselde hij de groote houten bollen van een langen paternoster, die hij in schijnbaar deemoedig en devoot gepeis op zijnen buik vasthield en er de tientjes traagzaam overeen liet schuiven.

Nu kwamen er drij hondskoppige wezentjes met korte geitenoren en trippelende bokspootjes; het water traande langs hun rauwbehaarde oogen al van een groote droefheid en hun dikke koppen hingen lam treurend neer, terwijl hun stumperige lijk afgekapte steertjes overentweer onder den rug wipten.

Een kempen leizeel lag op hunne smalle schouders en daar trokken ze een wonder ding mee voort.

't Was een reuzige schildpadschelp die grinselend over 't plankier hotste en waarin met wijduitgeslagen armen en ver uitstekende beenen een alleroudst vrouwken met heure oogen toe en als voor dood stil-schuddend neerlag. Ze zag zoo bleek lijk een pannekoek en had precies 't zelfde oubakken en doormager gezicht van 't wijveken dat zoo vriendelik bij Jan gevaren was en nu giechelend-hoestig lachtte, al met geregelde keeren half ineen zakkend en dan op heure buigende knieën slagend met de neer vallende handen, zoodat het telkenmaal op heur kleederen kletste.

‘Oei.. oei.. oei.. Seezes!.. oei.. oei.. oei!’ en ze hinkte sjompelend naar Jan toe die almaaraan den doedelzak keerde en omkeerde en 't koperen beslag neerstig kuischte.

‘Och, jongen, toch, jongen toch, zie ne keer hoe schoon! ge hebt het nooit kunnen peizen van schoonheid....’ en 't wijveken trok zoolang aan zijnen schouder, dat Jan zich plots omdraaide met een barsch ‘Allo toe! gaat ge me gerust laten of moet ik....’ maar hij zweeg ineens en sprong recht lijk een hazenwind.’

‘Verdorie! 'k heb hier al volk genoeg in huis en 't muziek van mijn eigen; dat ze me nu nog wat komen de zot houden met hunnen litanie van Alderheiligen! Bij God in den hemel!....’ en hij bukte haastig naar zijn houten bankske en

roefel, lijk een weerlicht, vloog het in 't midden van den spookenden heksentroep, bots tegen het biddende dikke paterken.

Er sloegen duizenden lawijden smartelik omhoog in eenen asem; dan een joelend worstelend gescharrel, allerdikste donkerte in heel de zaal en plots blonken de zachtbrandende tootwiekskens weer zuiver op en hong er een aangename stilte rondsom terwijl alleen de regen buiten tegen de ruitjes tikkelde. - Moederziel verlaten lag het banksken omgestuikt op den leêgen vloer, alsof er niets gebeurd ware, zoo eenzaam.

‘Eisa, toe, mijn jongen, ge zijt gij alevel een durvende gast; ge hebt er al de manieren van..’ riep het wijveken hem schetterlachend toe en ze raapte moeilijk heur kruksken op, ‘uw bankske maakte daar nog al een leven, al goed genoeg om 's duivels keerse te breken.. hi.. hi.. hi..’ en ze lachte nu gemelik in de gespannen hoeken van heuren mond.

Jan zei niets en bezag het wijveken met een koppel vragende oogen alsof hij heur woorden niet weerdelik begreep, maar inwendig had hij een zuiver genoeg dien lamenteerenden boel in 't late uur zoo rap en zoo flink uit de kasteelzaal gejaagd te hebben.

‘Nu zullen ze me niet meer storen’ grommelde hij in zijn eigen en ging het banksken oprapen.

Het wijveken merkte zijne doening en sjompelde hem met koortsigen haast achterna.

‘Hè, jongen, toe jongen, luister ne keer!’ en ze trok hem in stille schokskens aan den hoek zijner mouw.

‘Ge zijt geen bangerik, hè, maar ik zou toch mijnen ouden kop willen te kappen geven als ik u wat kiekenvleesch op 't lijf kon doen krijgen. Ge zoudt er misschien deugdelik bij varen en 't zou u kunnen gelukken.... 'k heb een aardige zet en voor u twee vondsten... ge hoeft geen duivelcirkel te breken al zeker niet: 't is een deeling, jongen, een simpele deeling....’ en 't wijveken knikkekopte langdurig en stompte op elk eindend woord eens heftig met heur kruksken tegen den vloer om zoo heure zeggingen te versterken.

Jan stond er, met het banksken zwaaiend in zijn hand, het vrouwken ooliek lachend te bezien met ongeloovig blinkende oogen en ingehouden plezier.

‘Alla toe, vrouwken, ge wilt zeker met me lachen, hè, alla toe, ge wauwelt lijk een ekster over een zet, twee vondsten, een cirkel en een deeling... 'k zoude 't wel gemakkelijk verstaan als 't met dunne boonen aaneen te knoopen ware!’ en luidlachend gooide hij 't bankske tuimelend omhoog en pakte het vluggelings in zijn handen weer.

Het wijveken stoorde zich niets daarin endrong heur krom lijf dichter tegen Jan en richtte heur mageren kop hooger naar hem toe.

‘Alwel, jongen, maar 'k zeg u dat ge een groote bangerik zijt als ge mijn vrage niet afdoet! Ga maar ne keer met mij mee, ge zult er 't uwe van weten en het dan met uw eigen oogen verstaan...’ en er lag een sterke klemmende zekerheid in heur roestige stem waar geen twijfeling in lag...

‘Zie-de, dat versta ik’ riep Jan toegeefflik lachend uit ‘dat versta ik, dat zijn ten minste duidelike woorden.. Ge moogt me brengen waar ge wilt, vrouwken, ik zal er bij zijn, want Jan den Blazer is geen bangerik’.

Temets smeeet Jan het banksken naar den uitgedoofden heerd toe en pakte mantel en hoed van de tafel: dan zocht hij zijnen doedelzak, haalde den lanteeren er bij en draaide traagzaam de smorende wiek wat hooger.

‘Het knechtschap staat gereed om de koningin te volgen’ zei hij met een verdoken lach en trok al geleersd en gespoord, door de zaal met slagende stappen.

‘Ja 't, ja 't, ik kom al... ge zoudt er eenen mensch zijnen asem doen bij verliezen.. 'k zal van voren gaan... Langs hier... dees deur...’ kuchte het vrouwken hoestend en ze pinkelde naar de deur waarlangs ze zoo heimelik binnen-

gekomen was. Jan ging er met ingehouden stappen achter en floot genoegelijk het liedeken van ‘t looze Visscherken’.

Ze kwamen nu door een smallen duffigen gang die met draaiende wentelingen in den donkeren voortliep en vunzig rook naar rotte nattigheden.

Jan hield zijnen lanteeren boven den kop vooruit en 't uitzweetend water op de geplaasterde muren glom in vettige vegen en kladden; de zoldering die uit elken planken onvoegzaam aaneengestoken was, blonk bruinslijmerig en zwartwabberende spinnekopnetten breidden tusschen de hoeken en spleten vol stille open; 't was er kilvoud en Jan wrong zich den mantel als buiten wil, wat smaller rond het lijf, want zelfs zijn asem trok in regelmatige smoorkens uit zijn neus al van de kilte...

Het wijveken sprak geen woord, alleen heure kruk stompte met holle kappen op den memeligen houten vloer en heur sloeffen veegden erover met hetzelfde eentonige geslijt; 't scheen wel dat er aan dien gang geen ende ging komen, zoo zwaaide hij almaaraan in korte krommingen voort tot ineens een grauwgrijze muur hem wonder afsloot.

Jan bleef staan en dacht zeker dat er nu geen verderen weg meer was.

‘Ei! jongen, langs hier, we gaan de trappen

af' riep het wijveken terwijl ze zich even omdraaide en dan plots in den donkeren verdween.

Bezijden den gang zag Jan een vierkantig breed gat in den muur en toen hij er de klaarte van zijnen lanteeren liet naartoe vallen, een smalle houten trap die 't wijveken traagzaam afging, al bij elke trede heur magere hand met nijpende duwen op een vette koord steunend.

'Verdorie, dat is een aardige trap' meende Jan en hij kroop bukkend het vrouwken achterna in de enggesloten trapkist.

De droge treden tjrpten en piepten onder hun voeten door de dempige ruimte en 't was er een langdurig gescharrel en gedommel dat wel een half kwartier duurde, zoolang ging die houten trap naar beneden.

Eindelijk geraakten ze in een breeden, zachtafdalenden baksteenen gang met een zware ronde welving, grijsziltig uitgeslagen en met dikke vettige zwammen onregelmatig bedekt, lijk of dit het afstootelik gelaat moest zijn van een beklagenswaardigen schuftigen mensch.

Heel op 't ende sloot eene zware houtgetraliede deur dweerszichtig dezen gang.

'Hier zie, jongen,.. hier zie.. we zijn er al!' hikte het wijveken doflachend tot Jan en trok den roestigen grendel krijsschend er van voren weg. Dan hief ze heure knie op en duwde met

een nijdigkorten stomp de schokkende deur piepschreeuwend open.

Er woei Jan eene wijde koelklammige lucht met frisscheid tegen alsof alles wellustig ver ging verruimen, hooger en lichter.

En waarlik... de houten deur voorbij, weken de zijmuren al verder en verder van malkaar en breidden open tot een onpeilbaar wijden kelder met leege ronde romaansche welvingen en kortdikke pileeren, die door de klaarte van Jans lanteeren beschenen, in spookerige zevenvoudige reien in den verren duistere verloren liepen, als waren ze zeven lange stoeten biddende munken.

Ze stonden eene groote manslengte de eene na den andere, rondgekapt uit grove mergelsteenen even als de hobbelige plaveien die, vierkantig en driehoekig afwisselend, naar de zwarte verte verloren rezen, van grijsgeel tot donkerzwart.

't Leek wel of al die pileeren de eene achter den rug van den andere nieuwsgierig kwamen kijken naar Jan; de dichtstbije bezagen hem vrank en vrij want de open klaarte van zijnen lanteeren viel er geelgoud tegen op; de donkerste en verste, lijk onder hun oogschelen uit, bekeken hem 't genippigst en 't heimelikst want ze zaten half verkropen achter 't vorenstaande pileerenlijf en er lag een vage smokkeldonkerte langs hunne steenen gegroeid.

Niets meer was er in den kloosterigen kelder te zien, niets meer... 't was er ijdel en leêg en zuiver groot, volgestoken met bange duisterheden en naar boven uitarmende pileeren.

Jan vond het in zijn eigen daar wel doodgewoon vervelend maar zei aan 't wijveken geen pover woord hoe hij er over dacht, want hij was danig benieuwd naar heure voorderende doening en zag ze nu, terwijl 't ingehouden plezier hem in de keel kropte, schokkerig en krom tusschen de pileeren voortsjompelen en heur bultige schaduw, verrokken en verreuzigd, in den zwaaienden schijn van den lanteeren langs de dichtste pileeren omhoog kruipen en dan wijd en breed langs de vaag beschenen plaveien neervallen. - Zoo waren ze al een heelen vader-ons lang maar immer door den kelder voortgewandeld en nog kwam de eene pileer achter den andere door den donkeren stilaan vooruit en groeiden de plaveien al meer en meer, 't eene vierkant na de andere driehoek uit de zwarte wijdte op, lijk een schuinbezien damberd wiens achterste schijnbaar kleine vakken alzoo door malkaam vernevelen en allengerhand verduideliken als de oogen ze benaderen.

Er scheen waarachtig geen enkel ende aan den tocht te komen. Jan en 't wijveken gingen in een overmachtig bosch, een benauwelik bosch van

pileeren en 't leek of er geen klare uitkomst meer was.

Toen ze nu ineens, uit de lengte gaande, drij opeenvolgende pileerreien dweersten stonden ze in een weinigbreede soort gang, spitsbogend hoog, en die tenauwernood, geen halve steenworp ver, in den muur verliep tegen een ruwrotsige wand.

Zoo was het lijk een groote gothieke nis waar geen heilig beeld in blonk en leeg en hol klonk, lijk een gesloten ongevuld gat.

Hier bleef het wijveken zoekend staan, al neerstig den uitersten muur bestarend en op en af zienend naar elken steen; ze scharde met heur spichtige vingers ritselend over den muur als zocht ze een heimelike beweging en klopte met holwijdklinkende slaggekens overentweer op iederen steen in schouderhoogte.

Jan stond er bij en scheen den heelen muur af met den lanteeren, naar gelang het tastend en speurend wijveken voorderde in heur lastig zoeken.

Hij begreep er 't fijne niet van en vond die steenen toch alle bots de zelfden en het de godsjeugdige moeite niet weerd hun scharren en spleten en vouwen en kroken zoo neerstig af te speuren.

‘k Zou met de steenen zoo vriendelik niet

willen verkeerem! hoe is 't Godsmogelik, zoo een aardig mensch!...' peisde hij al even met den kop schuddend en van langsommeer een zachtspottenden lach in zijn lippen verbijnd, toen hij 't lange en herhaalde zoeken zag van 't immer zwijgend vrouwken.

Ze bleef wat langer frutselen en wroetelen aan een drooge breedhoekige rotssteen en asemde nu een duideliken zucht van lang verwachten uit heure keel.

Met een tragen duw zette zij heuren mageren schouder er tegen en Jan verschoot ongeloofbaar toen al die steenen knerzelend en zoetgrommend de eene in de andere schoven en wentelden, een heele minuut lang, tot het flauwkreunend wegstierf den gang uit, onder de dikke pileeren verloren.

Als het stil was gruwde er een zwartdonker vierkantig gat, wijdduister lijk een tunnel en rauwfloerzig van verholen donkerheden.

't Wijveken draaide heur krommen rug op zij naar de opene groeve toe en bezag Jan ne keer met gemelike oogen, terwijl een verdoken vreugdige lach in de hoeken van heuren mond amper verkromp.

Ze knikte heuren doodmageren kop een koppel keeren omhoog alsof ze zeggen wou: 'Ehwel, jongen, is 't naar uw goesting?' en wees dan

zwijgend met heur stoksken en heur hoofd naar 't zwartduistere gat als om Jan te nooden tot dichter en scherper toezien.

Nog wonder verrast en vol nieuwsgierigheid hief Jan zijnen lanteeren omzichtig vooruit en het wiegelend schijnsel kroop moeilijk en danszwaiend het donker hol in op een vaagwazig en schemerend hoopken onnoemelijke dingen, die in 't eerst noch vorm noch gevuldheid kregen.

't Zat er diepin en zwaardrukkend tegen een, haast om niet van plaats te veranderen, zoo vast en log.

Alleenlik toen Jan er den lanteeren dichter bij bracht lichte de klaarte er wijd om heen en dreef er alle donkerte uit hoeken en kanten.

'Een, twee, drij... vier... vijf... telde Jan vóór zich; weer verstond hij de doening van 't stillachend wijveken niet dat aandachtig Jans verwonderde wandel naspeurde met zachtblinkende oogen vol zwijgende voldaanheid.

Vijf groote, bruine, grofdradige zakken lagen in 't wijdste van 't hol, onmachtig, de eene op den andere gestuikt met een onbekende zwaarte erin die nijpend uitglooiden in de zoomen en kanten.

Nu schoot Jan opeens in een luiden almachtigen lach en hij trok zijnen kop uit het hol naar 't vrouwken toe.

‘Wel, seemenis, kinderen toch! wre heeft er van zijn leven! maar mijn allerbest vrouwken toch, op den zolder van mijn moeder zaliger lagen er zoo wel dertig patatzakken en grooter dan die vijf!

‘Wel, wel, wel, en dat is nu al die bangmakerij?...’ en Jan lachte zoo ongenadig plezierig voort dat het in een wilde bui door den kelder kletste en holde, alsof al de pileeren met hem meelachten en hunne steenen buiken wreven van overdadig plezier.

‘Wel, wel, jongen 't is zoo niet,’ wedervoer moeilijk het vrouwken, ‘haal gij ze maar eens één voor één naar buiten... 'k wed dat ge nog nooit zoo 'n schoon patatten gezien hebt.

‘Dat kan me niet schelen,’ zei Jan, heel overtuigd dat de dikke patatten op den zolder van zijn moeder zaliger zeker wel de beste waren twintig uren gaans in de rondte van zijn dorp, en sleurde de eerste zak met veel moeite, zoodat hij er zelf wel wat van verschoot, het donker hol uit; dan de tweede, de derde, de vierde en de vijfde tot het natte zweet hem in een perelenden dauw over 't zachtroodend wezen biggelde.

‘Oef!...’ zei hij eindelijk ‘t zijn altijd wel zware patatten, vrouwken... 't zijn er zware..’ en hij lei de zakken voorzichtig nevensen op de

koude plaveien. - Dan nam hij zijnen lierenaar uit zijnen broekzak, knipte hem open, en sneed met ééne vlim de snoerkoord over...

De zak gleed hem ineens rap en zwaar uit de handen en viel bots neer op den steenen vloer in een zingenden klank vol dofmetaal.

Zoo breidde hij wijder uiteen en met een helder en tinkelend gerinkel bortelden nu een heele geut wit-goud, wit-goud, goud-wit, goud-wit lichtpinkelend in den schijn van den lanteeren.

't Waren allemaal zachtronde en zoetklinkende dukaten die ondereen van den slag omhoog sprongen, de eene lijk goudglanzige wielkens die wijd rolden in een halven draai tot tegen den muur of tegen een pileer en er met een klaren rinkel omvielen; de andere die kletterden helder overhand op malkaar tot een uitgespreid hoopken dat dan vooraan uit den zak lag.

'God in den hemel! vrouwken...' en Jan sloeg zijn handen breedgrijpend en vol bovenmenschelijk verbazen aan zijnen kop.

Hij lachte maar halve meer en 't wierd hem koud in zijn lijf, als een verflauwende koorts, van 't verschieten en 't onverstaanbaar geluk.

'Alla, jongen, ge ziet er zoo beteuterd naar te lachen? Zijnder dat nu geen schoon patatten hé?' en 't vrouwken in heur eigen voldaan bukte traagzaam, raapte scharrelend eenige dukaten

op en liet ze met afgemeten poozen klinkklaar op de steenen vallen, terwijl ze Jan vast in 't gezicht naspeurde als om er voldoening en woorden in te vinden. ‘En deze patatten dan, jongen?’ en ze rukte snokkend en scheurend één voor één de andere zakken open, zoodat het goud er met rijkelijke géuten uit wentelde; de lanteeren prikte halfronde witgouden glimmingen op de kanten der dukaten en 't ander deel der kleine rondte bleef dan zachtgeel en in stiller goud.

Zoo lagen er wel honderden en 't was voor de oogen van Jan een wit en geel en goud sprinkelend lichtfeest dat hem lijk fijnscherpe spelden in zijn hert scheen te steken en hem geen rust liet.

‘Zie, jongen,’ zei 't wijveken en lei vriendelik meedeelzaam en heel vertrouwelik heure knobbelige hand op den arm van Jan die almaaraan vol ongeloovige verstedheid op den rijken schat stond te gapen. ‘Zie jongen, daar kunt ge wel twintig keeren mee leven en heelder kasteelen en huizen mee bouwen. Héwel... ge zult mij al die goudstukken in twee even hooge hoopkens en getallen deelen.... maar opletten, zulle, dat het eene hoopken geen één dukaat meer heeft dan 't andere of ge zoudt er kunnen rouwkoop over hebben...’ en ze lachte hikkend dat het in helder schokskens door den kelder kaatste.

Al om het plezier alleen dit zoo schoon ronde en blinkende geld goudklaar éen voor éen in zijn handen te mogen grijpen en er elke plooi en duw behagelijk wellig van te kunnen doorvoelen, vond Jan het voorstel van 't wijveken niet te slecht en zag geen streken noch loosheid in heur verzoekende woorden.

‘k Zal het probeeren, vrouwken, 'k zal het probeeren... op mijnen doedelzak kan ik zeker muziek spelen.... maar uit 't geld zal ik ook wel een rei zuivere noten kunnen klinken... als ik er maar geen valsche noten uitklop... ‘lachte hij gemeenzaam en pinkte nu tegen 't vrouwken dat heur eigen zwijgend op de hukken zette met den knikkenden kop vast in den palm van de handen gedrukt en de ellebogen hoekig steunend op de mageruitspringende knieën, zóó om het nu komende bedrijf van Jan gemakkelijk en duidelijk af te zien.

Jan den Blazer was niet lui gevallen en viel gauw aan 't werk. - Met rappe armen scharelde hij links en rechts de uiteengebolde dukaten neerstig bijeen, schudde de gescheurde zakken voorzichtig en traag leeg tot een grooten hoop dukaten waar dan 't licht van den lanteeren duizende blinkende oogen in deed leven, ontzaggelijk schoon...

‘Dat is een plezant begin’ meende hij en

zijn kaken schoten in een vreugdelik-stillen lach. Nu zette hij zich bij 't hoopken vluggeling neer, zijn beide beenen wijd er rond spreidend, en trok den lanteeren heel dicht bij hem... Tink.. tinketink.. tink.. rinkel.. en Jan begon met allerscherpste aandacht de ontelbare dukaten in gelijke hoopkens en getallen te gooien; zacht aangedaan telde hij halfluid een.. twee.. drie.. vier.. vijf.. en telkenkeer zongen er vijf klinkende rinkels achtereen lijk zuiverfijne kinderstemmekens, met regelmatige poozen door den leeghollen kelder en bewogen zijn grove handen in een evenwijdigen heen- en weerzwaai, op en af, van 't eene hoopken naar 't ander, als een weverspoel.

De grijsglimmende oogen van 't wijveken vlogen rap met elken worp overentweer en telden elken neervallenden dukaat met speurende en vlijtige opmerkzaamheid.

Na eenigen tijd begonnen langs weerskanten van Jans knieën stilaan twee platheuvelende hoopkens te rijzen en tusschen zijne beenen verkleinde de groote hoop al meer en meer.

't Duurde reeds wel een groot half uur en altijd klonk diezelfde eentonige tinkel weg en weer door de leege duistere grafstille van den kelder en fluisterde immer egalig den drogen eenzelvigen tel van Jan zijn lippen weg, lijk een herhaald onvroom gebed.

Het koste Jan eene durende inspanning en 't zweet begon stilaan in kleverigblinkende schijnen zijn kaken en voorhoofd te benatten die ook meerder en meerder verrooden van de neerstige aandacht.

Daar geraakte hij eindelijk, och God toch, eindelijk, aan de leste vloering dukaten... er lagen er nog zes.. nog vijf.. vier.. drij.. twee..

‘Ai! hi! seemenis,’ zei Jan, en hij bezag hopeloos beteuterd den laatste die overschoot en wentelde hem besluiteloos overentweer in 't plat van zijn hand onder 't licht.

‘Hi! hi!... oei... oei... oei... jongen, jongen toch...’ hikte het wijveken spijtig schuddebollend hem toe terwijl een halfverkropen spottenden lach tusschen heure stem zweefde.

Jan bezag het nu zoo plotse roerend wijveken met vragende oogen waar geen effen besluit in schemerde en zag dan weer diep bezinnend zonder schijnbare hoop voor zich heen.

't Waren zoo zeven lange momenten toen ineens op zijn gezicht een verhelderende klaarte roerde en zijn oogen stilaan grooter en zeker blonken van een opkomende wil, een traaglevende vreugd.

Vlug hief hij zijn een been al opbuigend naar hem toe, sleurde in een enkelen trek den zwaren schoen van de voeten en haalde zijnen lierenaar

uit zijnen broekzak boven.

Hij peuterde haastig het mes uit den steel en pardoef... de fijnronde dukaat vloog tot twee even halve stukken in een helder gerinkel vaneen dat de sperkels knetterend uit het mes sprongen lijk of 't een witgloeiend ijzer ware op het aambeeld.

‘Een... twee...’ zei Jan lachend en hij smeed elk half stuksken lawijend op ieder hoopken.

Dan stond hij recht en met zijne mouw droogde hij kalmvegend het zweet van zijn wezen.

Al die doening had het vrouwken met de onverjaagbaarste aandacht gageslagen en toen Jan verdoken lachend het mes op den schoonen dukaat zette, was ze zoo wit-roerloos geworden in heur mager gezicht lijk 't zuiverste marmer en staarden heur oogen koudblinkend en grooter op Jans grijpende armen; 't scheen wel zoo of ze allen asem verloren had en ze ineens verstorven was tot een stil onbewogen beeld.

Nu hief ze traagzaam heur kop uit de handpalmen en liet heur armen kalmbewegend in den schoot zinken.

Jan lei dit lauwe doen uit alsof 't een groote moedeloosheid was die in heur hert kwam omdat hij die wondere deeling zoo aardig en zoo verrassend tot een ende had gekregen en hij had er genoeg van, in zijn eigen, om de slimme

uitkomst.

‘Dat is een deeling, vrouwken, die op een haarken na niet juister zijn kan,’ zei hij tot heur en lachte... maar zij lachte niet een zierken en allengerhand rolden over heur koudbleeke kaken de eene zware traan na de andere omleeg, al zeker van een wringende en diepe ontoernis.

Met den mageren wijsvinger dopte ze heur oogen uit en stokstijf naar den grond zienend en dan weer starlings naar Jan, zei ze met moeilike stem:

‘Jongen, jongen, 't is uw geluk... al zeker 't is uw geluk... ge had er wel uw arm lijf bij kunnen laten; ge had groot gelijk... ge moest het zóo doen of anders was deze kelder uw dood. Ge moogt gij 't wel weten: 'k ben die rijke vroegere gravin van 't kasteel en door mijne hatelike beklagenswaardige gierigheid verdoemd om met mijn ziel in mijn eigen lijf alle nachten hier door dees vervloekte woonst rond te zwerven, tot er mij iemand kome wien ik dezen doodschat kon aanwijzen; hij moest die schoone dukaten in allergelijkste hoopekens deelen en op de manier lijk ge deedt, want dees helft is voor u, jongen, en de andere voor den arme, en de eene mocht er niet meer van genieten dan de andere.’

Dan stond ze sukkelend recht en lei heur koudmagere hand op Jans arm.

‘Allo, danke, mijn jongen, danke, ge hebt mijn ziel heur lafenis gegeven en 't zal mijn rust zijn.’

Jans lachen was op zijn wezen lijk een schoone bloem verstorven en hij pinkte een dikke traan weg die uit komende ontoernis zijne oogen zwaar vernevelde; hij wou een troostend wordeken spreken maar kon haast niet en hij veegde zijn eeltige hand diep over zijn benauwde oogschelen.

‘Vrouwken,... dan ben ik er blij om en...’ maar de rest stierf hem ineens verflauwend in den mond. - Het wijveken was lijk een weerlicht verdwenen.

Nu verschoot Jan wel voor den eersten keer van zijn leven en hij kon zijn eigen niet ernstig gelooven. Er groeide hem nog een lichte krop n de keel zoo was hij in 't hert aangedaan door de kalmtriestige woorden van 't vrouwken en nu was het hem nog alsof hij door een troebelen muur water zag, want de tranen hingen hem even zwaar voor de oogen.

Hij veegde ze er met zijn mouw vluggelings uit al meenend dat hij daarmee het vrouwken niet speuren kon, maar 't was omzonst... hij zag haar niet weer, in geenen enkelen kant of hoek, noch achter geen enkelen pileer en in den leegen en stillen wijden kelder was hij onbermertig en moederziel alleen.

Toch niet voor hem, lagen nog heur schaliegrijze falie, heur korte kruksken en de rijkblinkende dukaten tot een klaar bewijs voor hem dat het geen ijdele droom was.

Dit deed Jan opnieuw over heel zijn lijf beven van een stil opkruipende vreugd, een zacht aanstormend geluk dat heel zijn ziel innam en zijn wezen doorwelligde van behaaglikheid.

Hij bukte zich, plooide op de knieën neer, en zijn nu weer blijlevende oogen dronken wellustig den klaren fonkelenden goudglans op dier dukaten, terwijl hij er zijn wijdgespreide handen gezappig door heen wroetelde en ze met heelder scheppen en geuten tinkelend liet neervallen.

‘God toch... God toch... wat een goed menschken! wat een kruisbrave ziel.. en dat allemaal voor Jan en voor den arme.. 't Is haast om te besterven.’

Dan als hij er lange uren nog vóór gezeten had al tellend en stapelend en deelen, dacht hij ineens aan Peere. ‘O, die Peere, die bangmaker.. die oude zaagkeel.. wat zal hij te zien staan.. die kinderzielige bekrompeling..’ en Jan lachtte bij 't denken aan den ouden molenaar hoe die zou verschieten.

‘We zullen het hem maar eens vroeg voor zijn nuchtere oogen brengen,’ meende hij en raprinkelend vulde hij de bruingrauwe zakken

weder vol, deed er aan allen weer de snoerkoordekens rond en smeed dan de wijde falie van 't vrouwken lijk een breede vlag open; in 't midden in lei hij er drij op een koopken, knoopte de falie met twee bonkige knopen toe en bond de rijke vracht zorgvuldig rond zijn heupen. De twee andere zakken deed hij met een koordeken aaneen en lei ze over den schouder langs borst en rug. Hij sloeg er zijnen mantel over heen en nam den maar altijd brandenden lanteeren in de eene hand en in de andere zijnen trouwen doedelzak, waar hij wel van vreugde een liedeken zou willen op gespeeld hebben.

Na lang zoeken tusschen die honderde eenzelvige en kouwelijke pileeren vond hij eindelijk de houtgetaliede deur weder, ging den zacht klimmenden gang door en de endeloos stijgenden houten trap weer op om spoedig door den killen wentelenden gang te stappen, waarna hij de zoo vreemde zaal dweerste.

Hij neep er zijn oogen nog eens lachend toe als hij op al de aardige dingen dacht die er voorvielen en trok toen verder het gangesken door, den tochtigen draaienden arduintrap af op de binnenplaats.

De dag grauwe reeds met een koele grijze lichtheid boven hem in de lucht en hij blies den lanteeren uit die hij in de groeve der poort te-

rugzette.

Haastig ging hij het weiland en het mastenbosch door, den kasteelheuvel af naar Peeres huizeken toe.

Hoe meer hij naderde des te meer dreef zijn hert hooger op in een zachte verrukking.

Seemenis! Peere stond al in zijn deur en zwaaide met zijn witwollen slaapmuts.

Het deed Jan schromelik plezier en hij wipte dansend zijne beenen hoog in de lucht, zoo goed en zoo kwalik dit met zijne rijkelijke vracht ging.

‘Hè, baas, baas, 'k heb een vondst.. een dikke vondst!’ Dan nam hij zijnen doedelzak en zoetdoedelend kwam hij bij Peere aan.

Deze lachtte van overgroot genoeg dat hij Jan den Blazer in levenden lijve wederzag en hij kon hem wel kussend rond den hals gevlogen hebben. Zijn ouden kop knikte van plezier en zijn diepe oogen blonken fel.

‘Wel, gij moedige kerel, wel gij jongen toch, wie heeft er van zijn leven dat gedacht... en zoo in den nacht op 't verdoemd kasteel... en nog niet dood zijn! Wel gij jongen toch...’ en Peere trok Jan al dansend met den arm zijn woonste binnen.

Jan vertelde hem er met luid gelach en getier zijn aardig wedervaren, liet hem de schoone dukaten wroetelend betasten en deed zoo Peeres

handen wel duizend keeren van ontzaggelijke verwondering ineenslagen.

‘Jongen, jongen toch, wie kon dat ooit gelooven,’ en Peere greep Jan in een blijzotte bui onder de armen en danste met hem zingend en joelend het enge kamerken rond.

Daarna was 't er smaklik smullen en drinken, den heelen dag door en tot laat in den avond roerde het blijruchtig feest in 't huizeken van molenaar Peere; de twee kleine vensters waren twee helgele strepen klaarte door den donkeren uitrekken over den steenweg, want Peere had zijne drij beste olielampen opgepoetst en ze rijkelijk met de zachtste olie gevuld, zoodat een wonderlieve vlam op de toten rekte en klom.

Zachtzoet klonk het doedelend gespeel van Jan op zijnen doedelzak en bijwijlen schetterde zijn wildlachende stem in tierende buien tot in den stillen nacht door; gedempter en traagzaam lachte de oude Peere zijne vreugde meê midden het rinkend getink der tennen roemers die schokkend malkaar aanstieten, zoodat het mierelend gerstenbier over den vloer kletsspatte.

't Duurde zoo heel lang tot de nacht stil aan op zijn ende liep en de maan heel leeg met heur verbleekte hoornen haast tegen de wijdeffene heide raakte; toen kwam de morgen op in den Oosten met een stille klaarte...

De tilkjesjacht.

DEN heelen langen dag had het snikheet geweest over de Zundertsche heide; geen enkel traag bewegend wolksken was den vuurblauwen hemel doorgezeild en de witblindende zon had van af de smoorige vroegte de gansche lucht afgewandeld in een benauweliken ovenbrand.

Onder heure geelharde hitte lag de wijde hei soms als met een rossig bronsbloed overgoten; de magere bremmen sperkelden langs hun wringende takskens heelder klare reesems donkergoud en langs het rauwe heikruid liep de zonnegloeijing roestig geel en brandendgroen tot in de blindwitte, heetmistige kim verloren.

De zon was slokkig geweest en had al het dauwige nat uit de spichtige heipijlkens gezopen en de rietgezoomde stille poelen al hun

versche water in rilde smoorkens doen verasemen.

De uitgewaaide zandhopen die naar de mastbosschen opliepen, heuvelden hun geelwitte zoomen en ruggen lijk vaneengebrokkelde kalkmuren, doodgebrand in de zon, op, en sjompelden de eene na den andere langs den grijsdonkeren wentelend groenen zoom der verre mastebosschen, die koel en versch op den gloeienden einder lagen.

Zoo had de zon heel den langen dag heur eigen feest gevierd en met heur zottige vuurlaai haast de gansche Zundertsche hei doen branden onder heur stilheeten lach. - Ook had geen een zoetwaaierend windeken over heur warmkoortsig lijf gespeeld en de heileliekens en brembloemekens waren zonder asem stil gebleven en sliepen vermuugd en doorwarmd op hun drooge stelen.

Allengerhand gewierd nu den zwoelen valavend over de heide.

De perelmoeren lucht begon in een vagen schemergloei te steken lijk een regenbogige brand in het kleurige hert eener groote zeeschelp en ze lei een endelooze vaalblauwe dweersluchtigheid over heel heur wezen.

Achter een grauwwart mastenbosch lag de zon diep weggestoken en ze zag zoo puurrood alsof ze er van dikke schaamte achter gekropen ware; van daar uit stak ze heure brandvlammen dweers

de donkere masten over de heele dan roodpurperende hei en sloeg ze in de werzelige stekerige takken te loor, waarboven ze diepwid uitwaaierte lijk den gloed van een verren openstaanden bakoven.

Hier en daar langs de innigteere perelige kimme kruivelden eenige grauwgebolde wolkskens omhoog en de ondergaande zon wierp op hun verrafelde zoomen peersche en roodgouden licht, lijk of een blauwe zomerdag in de kristallen randen van eenige rondbuigende bekers zoude blinken.

Het glasheldere water van eenige nog onuitgedroogde plassen en poelen lag vol klaarzoete weerspiegeling uit den hemel en de zon smeed heure leste roodheid bloedend door de doodstille rieten alsof ze dweers door het water wou branden. De mastebosschen in 't Oosten stonden lijk een groengoud lint tegen den donkerenden einder te droomen.

‘t Zal er van waaien, peis ik, er zit wind in de lucht!...’ meende al zeker met den kop knikkend lange Piet, een lange magere vent, die tegen het kleien muurken van zijn hutteken op zijn hukken verkrompen zat en den vooravend droomend genoot terwijl hij zijn eerden pijpken ingetogen smoorde.

‘t Zal ten avond aardig doen!’ en hij stond

recht, sloeg de eerde en de assche van zijn broek en koterde met zijnen vinger de bruine doorgesmoorde pijp neerstig uit.

Dan zag hij weer naar de zwangere lucht, de zinkende zon, over de avendroode hei naar de verzwartende mastebosschen en speurde den heelen einder af en telde de drijvende zachtzinnige wolken.

Zoo was lange Piet altijd een aardige vent. In vier uren in de rondte woonde geen enkele mensch, geen enkele ziel, alleen Piet had hier zijn hutteken en zijn gewente en leefde goedsjeugdig dag in, dag uit, zonder zorgen noch muizenissen; geen wolksken kon er roeren in de lucht of zijn waterblauwe oogen peisden het na tot het over de heide den ijlen hemel uitgevaren was.

Zijn doodgemagerde handen, heel dunnekens bepeesd, frutselden van den morgen tot den avond aan allerhande raadselachtig goed van gerzekens en strooikens, door kruid en klein gedierte, dat hij neerstig op het land verzamelde en met vlassen koordekens errond in zijn huizing onder de strooien daking en langs de kleien muren, één voor één te drogen hing.

Hij was alzoo een goede, aardige vent, alvast een aardige...

Zijn leemen hutteken lag in den Westhoek der Zundertsche hei, lijk een mierenbergske, leeg te-

gen den grond, en de strooien daking, vol floerzig mos, hing rakelings omleeg, men zou gezegd hebben van zwakte en muugte; het kon geen vier ellebogen hoog zijn, maar 't lag diep in de eerde begraven.

Daarmee gebeurde het altijd dat Piet zeer werk had om met zijn houterig lange lijf door het dunplanken deurken, langs een houten leerken, zijne woonste binnen te geraken; ook keerden de strooien stalen hem dan iedere reis ritselend den kalen kop of trokken hem somtwijlen in één oogpink de platte mutse neêr.

't Stoorde hem in zijn gepeizen nooit een zierken en 't was hem altijd zalig om zijn hert als hij binnen gerocht en neerzitten kon op den heerdblok, waar hij dan overgekromd suffend staroogde in de haast uitgevierde branders. Dan leken zijn diepe oogen te laaien in den hokkeligen kop want het vier van den heerd lag er in gesprinkeld lijk sterren en Piet deed vreemd alzoo...

De binnenwoonste had hij schamel ingericht naar zijn beste manieren en eigen gedachte; langs elk der vier windkanten kon hij door een kort, eng vensterken met rammelende groene ruitjes in 't hout, de wijde hei overspieden, al lag somtwijlen de strooien daking er scheeve voorgezakt.

De vloer was hard gestampt met droge klei en lag hier en daar vol brokkelige scheuren van droogte: stoelen en tafel kende hij niet, alleenlik drie houtblokken, één voor 't breede heerdvuur en de andere de duistere hoeken ingeschoven; toch een enkele, nog beschorsde drijpikkel lag meermalen hulpeloos orngegooid met de pooten naar 't dak te steken van verveling.

Zijn strooien beddezak, waar hij zijn verrafelde kous met uitgediende stuivers verstopte, lag tegen den noordkant op den harden kleigrond en nievers was er een houten kas te zien om zijn magere kleeren te verhangen, 't hong alles te zamen opgeknoopt aan een paar memelige stokskens in den kleien zijmuur.

Weinig rijkelik was het en toch wist Piet in zijnen verarmden kop veel van aardige dingen, van vreemde herkomst en onbekende doening; heel dezen langen heeten dag had hij vol neerstigheid bezig geweest met allerhande rare bedrijven, zoodat het zweet hem van den morgen tot den avond druppelend op zijn mager wezen stond; hij wrocht van uitgeplozen heikruidwortelen, uit 't groenste poelkroos en de zachtst terpentijnige jonge mastetoppen slijmige wonderzalven voor alle kwaad en genezingen, die hij dan aan de eene of de andere vérwoonende boer uit de wijdsten dorpen ruilde voor aardappels en

brood.

De kleine visch die hij in de stilwaterige poelen vong droogde hij tot de hardste en ingekrompendste dingen boven het heerdvuur en wreef ze dan tot geelwit benauwlikriekend poeier in een uitgekorven kallebas: dit was tot een goede beternis in zielsziekten en koortsige inbeeldingen; zelfs de dunne schors van 't heikruid en de teere herten der heileliekens en brembloemen deed hij in de heete zon ineenschrompelen; dit geurig plantendroogsel gaf een allerzekerste verslapping der onmatige koorts.

Al de natuurlijke en zienlike dingen in de hei hielden hem zoo dag en nacht bezig en 't was hem altijd een heimelik genoegen weer, wind en ziektens uit de wassende maan en de smoorige zon te verklaren en in de dichtsbijde planeten hun voor den menschen nadeelige slechtheden te zien; uit de drijvende wolken, de uchtendnevels, de meidauw, de regenboog en den geheimzinnigen dierenriem zocht hij hun wondere aspekten en teekens voor de draaiende aarde en bracht zoo dikwijls heelderstille nachten door in 't kijken naar den wildbesterden hemel of naar de roodmistige maan en de neerschietende valsterren.

's Winters als het vroos zat hij soms tot laat in den nacht bij het groenklein vensterken aan den zuidkant den vriesklaren hemel af te spieden

of in de smoorige klaarte eener dikke roetkeers een groot zwaar perkamenten boek, met koperen sloten, op zijn bultige knieën uit te pluizen, zoodat de dikke bladeren telkens knetterig kraakten bij 't omdraaien.

't Was een boek dat stond vol grofgothieke zwarte letters, hekserige benauwelike beeldekens en onverklaarbare aardige lijnen, teekens, koleuren en streepkens; 't was een bijster vreemd boek, vuilbeduimeld en gekrold aan de onderste kanten en 't sloeg breedheilig open op zijn knieën lijk een ouwversleten kerkmissaal.

Telkens hij daarin begon te lezen deed hij eerst een devootlik kruisken om alle kwade meening uit zijn eigen te verdrijven, en haalde dan met voorzichtig gepeuter een grooten bril met breede blauwe glazen uit zijnen zakdoek, besmoorde hem traagskens al kort asemend en veegde hem met zorg blinkend schoon, zoodat de keersvlam er zuiver in pinkelde als hij hem op den neus zette en de binders achter de tooren stak.

In de grafkelderige nachtstille van zijn kamerken las hij dan heelder uren door, sufferig over 't duivelsboek gebogen, de zwaarvergroofde hand stil bewegend over de vergeelde bladeren en met den langen dikken wijsvinger elke letter bevoelend en benaderend als met een diep verkrompen vrees.

Als hij gedaan had te lezen plooid hij het

boek traagzaam en peizend toe en deed de dofkoperen sloten ernstig toeknaken; dan stond hij rap recht en stopte het haastig weg onder den stroozak langs den muurkant.

Zoo was het bijkans alle avenden, bijzonder 's winters, en 't werd hem eene groote gewente en een vroom genoegen...

Deze zoetluchtige schemeravond nu, waarop Piet in de alleenigste en meestvrede rust zijn pijpken in de open lucht smoorde, droeg hij al gansche dagen, weken in zijn hert en oogen om; lang en geduldig had hij heur verwachte komst voelen naderen en, er op peizend kwam hij tot de klare bezinning dat deze avond zóó zijn moest: die koeldauwige uchtend, de helheete vurige dag en eindelijk 't vroomzwoele begin van een aardigen avond..

Hij had het gezien al over vele dagen in den vertragenden groei van 't heikruid, in 't ontijdig, haast niet opmerkelijk verkleuren der grootste heibloemekens, in de verhardende vezels der jonge teere mastwortels en in de slapperbuigende wentels der visschen in de stille poelen; nu zouden de aspecten der lucht hem verder tot een allersterkste zekerheid leiden naar zijn gedachten en heimelijke voorgevoelens en hem gelijk geven over de komst van eenen besonderen avond.

Piet zette zich, toen hij een lange poos een endeke de hei ingedrenteld had, op zijn ouwe plaats tegen den muur neêr en herstopte met geregelde duwkens zijn uitgekoterde pijp, terwijl hij vol gedachten er zijn oogen zonder wil op vestte.

Met een korten snok striepte hij het steksken langs zijn omhooggetrokken been en stak zijne pijp in de vlam; met volle straffe trekken joeg hij den smakeliken smoor in heelder wolken uit zijnen mond, zoodat hij algauw in een schemerblauwen mist zat die traagzaam, zonder draaiingen vaneendreef door den avond...

Zoo, peizend ineengehurkt, bezag hij weer met zijn vérdiepe oogen den duisterenden hemel en de grauwwartende hei en de dikzware mastebosschen, alleen, eenzaam en gemoedelijk tevreden.

De avond was nu zeker aan 't komen; de appelroodige zon trok thalvenlijve al achter den einder weg en kon nu dweers de gouddonkere mastebosschen en door 't slapend heikruid kijken met heur groot eenig oog tegen den grond, de gansche hei afspeurend.

Nu en dan kroop een grauwgrijs roodbevlamd wolksken in een stillen gang heur wezen voorbij, en dan weer een, en nog een, lijk een ingetogen beevaart; ze schenen precies te bidden en hadden de aardigste vormen en lijven; nu ging er

als een boetdoende rei voorovergebogen monniken in hun grauwwitte pijen of dan weer suffende kromme wijvekens in hunne grijze wijde falie of nog: een werzelige hoop kleine schaapkens met hun zachte pelzen volgefroezeld van dikwarme wol.

Er kwamen er zoo velen dat gauw de heele einder allengerhand dicht liep... Dan werd het zoet beweeg van den endeloozen stoet vromer en trager en ze bleven meer en meer achter mekaar dichtbijeën staan en liepen dooreen verloren tot ééne grauwbauwenden smoor waarin de zon met heel heur lijf verdronk lijk of 't in de Noordzee ware.

Over de vaaldonkere hei hing een hemelige kerkstilte te zwijgen; 't was overal om het stilst in de smalle duistere greppels, op elk stekerig pijlken van 't als doode heikruid, langs de nu grijszandig heuvelende ruggen der holgewaaide bergskens, langs den bange geheimzinnigen zoom der allerdonkerste mastebosschen, over de avendtreurige zompige poelen, 't hing overal de onberoerde stilte van een onbetreden kloostergang en de benauwelik vrome donkerte van een klokkenkamer in een armen dorpstoren tegen den avond.

Piet had ervan een weldadig genoeg diep in zijn hert en 't werd hem nog rustiger toen hij

uit den vleermuiszwartigen einder van 't Oosten, als de komst van een lange nacht, de dunesneden roodsmoorige manepikke boven de zwarte toppen der mastebosschen zag kruipen, zachtschijnende met eene doeffe olieklarte; 't viel flauwzoeterig over 't heuvelig gewentel der verre masten maar lei nog geene lichtheid over de hei.

‘t Zal toch veranderen, alzeker veranderen,’ peisde Piet in zijn zelven en keek naar al die schijnbare rustigheid met de diepste gewisheid die hij over alle komende dingen met zekerheid kon voelen, ‘nog een kwaartierken, als de onderste manepikke ginder door dien dikken mast steekt... 't zal draaien en 't zal waaien...’ lachte hij gemoedelijk en stond recht om heel de hei nog eens danig te overzien.

Dan kroop hij zijne hut binnen, langs het houten leerken, stak tegen 't doovende heerdvuur een solferstek aan en deed de dikke roetkeers in den eerden kandleer branden.

Onder den stroozak haalde hij nu den zwaren heksenboek te voren en op een der houtblokken gezeten plooidde hij hem krakend open onder 't wippende licht der keersvlam.

Hij wou nog eens, wel voor den honderdsten keer de sterke zekerheid herzoeken over den gebeurenden avond, die hij in zijne wonderheid en vreemdte verwachtte.

Haastig sloeg hij een kruisken over zijn wezen, stak de stekers van zijn blauwen bril achter de ooren en begon aandachtig en diepernstig op een der grofgeschrompelde bladeren te lezen.

Het krioelde er dooreen van allerlei dikke zwartknokige letterkens die het eene na het andere leken te dansen alsof 't kleine grauwmagere duivels in een endelooze rei waren; op elk gefronfeld hoeksken van 't oudgele blad stond een omgedraaid kruisken zeker om over onzen lieven heer Jezus te spotten en zijn heilige bloedige dood belachelik te maken. - Er stond ook hier en daar in grootere sierlikheid een bijzonder woord met vlierroode schuinkrommige letters buiten de andere, en 't leek of er wel eene diepere geheimzinniger bediedenis aan vast ware; vooraan als verklarende hoofding, tegen den bovenrand van 't blad, pronkte een zwartzwaar beeldeken vol houterige gelijke dikke lijnen, krabbekens en teekenwentelingen: het stelde een nachtelik heksenfestijn voor; schijnbaar aan den zoom van een donker bosch; 't was een dwaasjoelende rondedans van grimmige saters, oolike nijmfen, oude kromme tooverheksen, bultige ventjes, pieteriggemutste kaboutermannekens, tot zelfs schoonjonge kinderen en weelderig vleeschelike meiskens; in 't midden zat op een uitgeteerden hoop geremten en doodskoppen, een dikvadsige

duivel met breedgekrolde horens op den zwaren kop en hield over zijne harige knieën een klein mager jongskens, het menschelike offer van dien nacht, door de duiveldienende wereld aan den zwartlustigen Satan eerend geschonken.

Het ende van 't blad sloot met een rauwpluimige uilekop die op twee overeengekruiste doodsbeenderen rustte, dat als eene verbeelding leek der verstandhouding van de raadselige dood met de stilzwijgende krachten van den nacht...

Piet las met heilige aandacht voort en in de stilte van 't kamerke krakte slechts nu en dan den angstigen knetter der roetkeers of een helle tinkeling in den heerd uit de doovende branders; buiten was het even eerbiedig stil, zoodat het was of heel de wereld niet bestond of te slapen lag in watten dempigen mist die alle geluid en doening heimelijk verdook.

Zijn eerden pijpeken had Piet in lange niet vergeten en al onverstoorbaar voortlezend, stopte hij het traagzaam vol langgrove tabak, keerde zich dan een oogenblik om naar de keers op den houtblok en pufte met haastige teugen het pijpeken tot een vierigen gloei, waarna hij neerstig voortlas.

Op eens trok hij zijnen mageren kop luisterend omhoog... - Was er daar geen benauwelik verstorven zucht in den duisteren hoek ginds, waar

de warmgele keersklaarte moeilijk raakte, of welke onzienbare asem was het die met een ver gewaai den nu weer opvierenden heerd tot kruipender vlammevens blies?

Piet luisterde zonder verveerdheid en allengerhand schoof zijn grove hand stillekens wat leeger van het oude boek en de blauwschemerige smoorkronkels uit zijne pijp verstierven van langsommeer en draaiden spaarzamer over 't randeken weg tot ze ten laatste ophielden; 't scheen of eene groote zekerheid in zijn hert kwam over de gebeurende dingen, want hij verschrok niet één zierken omdat hij 't alles zóó verwachtte en wist.

Hij trok den blauwen bril langzaam voor zijne oogen weg en borg hem met gerusten gemoede in zijn rooden witgebonden zakdoek; dan deed hij het boek voorzichtig toe, lei het dweers over zijne knieën en bleef, met de handen er op genepen, voort zitten luisteren vol onverkrookbare aandachtigheid.

Langer en dieper stoorde de zuchtende asem door de bedrukkende stilligheid van 't kamerken; het begon stilaan als een onvoelbaar verdoken gewaai ievers in een hoek te leven om al meer en meerder tot een zingend gegons op te blazen dat op 't ende naar boven onder de strooien daking leek te verkruijen en er langzaam verstierf; dan begon het opnieuw zijn eentonig ge-

zeur met diezelfde rijzing en versterving, alzoo wel honderd keeren opnieuw zonder uitscheiden.

Van overal kwam het nu uitgerezen; tusschen de onderste spleet van 't deurken zong het gewoonlik de langste tijd en heur hoogste noten en langs de groengeruite vensterkens klom het somtwijlen over tot een bevend gezoem; alléén in den rustigen heerd melodiëerde het met geregelde volgkeeren in een klagend gebrom dat leek van houtskolen op te stijgen en over den kleien vloer tot in de leege hoeken te versterven.

't Kamerken hing op den duur vol eentonig geklaag en Piet luisterde er naar met roerloos lijf..

't Is al zeker, al zeker, daar is de Jacht,' mumelde hij, na een pooze, in zijn zelven en nam het boek van de knieën; hij stond recht, ging naar den stroozak en moeffelde er den tooverboek met rappe handen onder; vol bezorgde neerstigheid streek hij elk plooiiken en duwken, uit den stroozak, tot een platte effenheid, alsof hij een zwakke vrees in zijn wezen voelde eener mogelike onpassende bekendheid ervan.

Als het werk gedaan was bleef hij weer roerloos staan luisteren naar 't immer gonzender gewaai dat nu ook buiten de stille hut in den avond over de hei begon te leven; heel dichtbij boven zijn hoofd ritselden de droge stalen der strooien daking alsof er duizende kleine dierkens

door bewogen, en verder uit de groote vlakke wijdte scheen het slapende heikruid angstig dooreen te frutselen, want er woei een endeloos gezoef lijk door koorden en zeilen, schijnbaar over de donkere hei; duidelijk hoorde Piet nu hoe de verre mastebosschen, die naar den einder voor de hut wegzoomden, meer en meerder immerdoor suizend ruischten als 't eenzelve branden eener rotsstrandige zee over het land uit.

't Was merkbaar dat het Piets gedachten heel en gansch vasthield en zijn diepste aandacht aamechtig uit zijn wondere wezen naar de vreemde gebeurtenis werd gedrongen waar hij innerlik de voorspelde komst zoodanig goed en lange van wist; zijn rustig blinkende blauwe oogen staarden straf en onverzettelik op de bangbevende keersvlam die nu heur eigen benauwelik op en neder rok als door een niet te voelen wind zachtzinnig bewogen.

'De Jacht zal er gaan komen' sprak hij bedempig halffluid op, 'k ga ze zien...' en trok naar 't deurken, maar halverwege kwam hij weêr terug en duwde zijne pijp smakkend in de keersvlam, zoodat ze bij elken langen trek hooger uitsloeg, lijk opgezogen; in een stillen flap neep hij met zijn twee vingeren 't vlammeken uit en 't werd pekdonker in 't kamerken; de keerswiek knetterde nog een spattend vonksken en

trok een smallen grijsblauwen smoorwentel even omhoog die rook naar vet en roet; de heerdassche lag in een dooven schemergloed te laailichten en waaierde enkel nog een flauwe viering over den kleien vloer vol doodsche sterfte.

Piet klouterde tastend het leerken op en trok de klemmende deur met een schokkenden ruk open.

Een nachtkoele frissche wind sloeg hem in een spartelende bui vlak in zijn gezicht en deed hem haast den asem verliezen; uit zijn gloeiende pijp dansten de vierelingen met zotte sprongen in den nacht te loor en Piets blauwkatoenen kiel flodderde en bolde, al flapperend en kletsend.

't Weer was uit de gehonigde zoelte tot een waiende storm overgeslagen en de endeloos donkere hei stak vol zwartlevende geheimzinnigheden.

Het niet te ziene heikruid roerde in gestadig gefroezel en suisde leeg tegen den grond in versmoorde gonzingen, die naar alle kanten op en neer rilden onder het aamechtig geblaas van den wind; hier en daar in den waienden donkeren wiegelde een harige jonge masteboom stijvelik over en weer lijk een dansend geremte en de zwartwolkende bultige ruggen der zandbergskens kromden verveerlijk stil over de hei weg; ze leken wel precies het wijduit slapend lijf van een

menschenetenden reus, zoodat het bijna zeker was dat de joelende wind zijnen snorkenden asem gewierd; als eene allerdonkerste smallange pekwolk dromden de mastebosshèn met een bruisschend beweeg tegen den donkeren einder op en vierden er een wilde kermis ondereen; Piet zag hunne donkere koppen in eender waaingen op en neder gaan met heelder reien en dan weer mateloos dooreenfrutselen vol onordelijke wentels alsof ze ineens hun eenzelvigen dans staakten en de eene door de andere werzelden al springend.

De zoetstille hemel van daarstraks was nu ook één warrelende roerigheid; de grauwflarzige wolken dreven met verdoken haast over de lucht weg en rokken vleermuisvleugelige schaduwen over den donkeren grond, want nu en dan kroop de smalgepiekte maan, die hooger geklommen, heur onderste horen in den top van een eenzamen dikken mastenboom gestoken had, achter de natsmoorige wolkranden uit en wierp een flauwe bleekte tusschen de vluchtende wolkschaduwen op 't waiend heikruid; dat deden de sterren eveneens en hun waterhelder gepinkel roerde door elke reet en spleet der wolken lijk spookende oogskens van vreemde herkomst.

Zoo kwam het dat de hei, die bruiste als een zee, op momenten dan zwartgespikkeld lag vol bewegende kladden die over den grond kropen

of tegen de heuvelruggen op, om er achter weg te zinken, of in de zwartwaaierende mastebosschen, waar ze in verdwenen de eene na de andere.

Piet wandelde vol traagte een endeke vooruit met de voeten door het zoevende heikruid sleerend en dronk de koele wind in diepe asem op; die frischheid was hem eene groote geneugte en behaaglik voelde hij, alsof 't wel duizend handekens waren, hoe die zotte wind onder zijne klakklep met de uitstekende haren frutselde en over zijn magere kaken blies vol malschheid; van onder in zijn uitgerafelde broekspijpen waaide hij flapperend omhoog of verstak zich ineens met blijgeestig gewoel in zijnen blauwen kiel die dan omhoog en neersloeg lijk een klepperende vlag.

Met de handen achteloos in de wijde broekzakken belette hij aandachtiglijk de rapdrijvende wolken en trok, zoo peizend, uit zijn pijpken heelder geuten smoor die hij met forsche stooten bezijden zijne kaken uit de mondhoeken wegblies en die in draaiende kronkels vaneen dwarrelden.

‘k Zal er veel van nacht zien’, dacht hij en overkeek met groote vaste zekerheid heel de heide, ‘de wolken hebben er den schrik van in 't lijf... en de masteboomen den slaap kwijt. Seemenis! 't rumoer is kwader dan 't verleden jaar,’ en Piet zette zijn droomende oogen vast op een mager zandbergske, waarop een stekerige maste-

boom, vol koortsige wanhoop overentweer schudde en waggelde lijk om te vallen. ‘- Die heeft er het zuur van in zijn wortels, wel Seezes!’ en Piet lachte in zijn rimpelende kaken.

Hij wandelde naar zijn hutteken terug en zette zich op de hukken onder den overhang der strooien daking tegen den kleien muur.

Daar waaiden de windvlagen stiller en behoedzamer en met langer poozen; 't onendig durend gezoef over de heide zoemde er des te duideliker, precies of 't een altijd zelfde ronk ware van honderde eenstemmige snaren; dweers de strooien stalen der daking, die rakelings voor Piets gezichte hingen en op en neder wutselden van den wind, kon Piet alles rustiger bezien zonder stoornis noch onnuttig beweeg en, in zijn eigen vol vrede teruggetrokken, den stormigen, langverwachten nacht zalig genieten.

Hij trok een stillen dunnen stroopijl uit, die voor zijne oogen hing en koterde er mee door den pijpsteel met voorzichtige duwkens; terwijl bezag hij met schijnbare achteloosheid naar de uit- en aanpinkelende starren die, lijk zilveren beeskens, van tusschen de vluchtende wolken bengelden en er verdoovend in weggezen of verhelderend uit naar voren kwamen.

‘Die oolike pagadders’ en Piet had er plezier in.

Opeens verzoette heel de zoevende hei tot een diepe pooze zachtmoedige stilte. De vlagende wind roerde geen enkel heikruideken meer en 't gegons der rumoerige masteboschen verasemde stiller en stiller; de gejaagde wolken vertraagden goedsinnig hun ordeloos drijven en stapelden dichterbij tot zwaarder hoopen die den einder bevuulden; 't was of de wilde storm van de wijde hei wegdraafde en ze in ruste liet.

‘Piet, jongen, daar zijn ze...’ zei hij met een dempige stem en beet zijn pijpeken vaster tusschen de tanden, ‘t zijn dees maar de manieren.’

Hij had die leste woorden geen twee momenten uitgesproken of... oei... oei... woei... woei... oei! daar begon het zoeven opnieuw door het heikruideken, de masteboschen en over de zandbergsken.

De wolken begonnen weer bange voort te drijven en de starren pinkelden er door met aangejaagder ongerustigheid; het waaiende ruischen steeg harder en hooger met den nacht; de masteboomen leken al loeiend in zotte sprongen te schuddebollen en de heikruidekens bogen verschrikt dieper, 't een over 't ander geplooid, tot tegen den grond en gilden zoevend....

Daar rees, boven het verste mastebosch dat in 't Oosten lag, een flodderende zwarte klad over de wuivende boomtoppen langs de wolken omhoog en joeg in schuine vaart naar Piets hutteken toe;

't was lijk een overgrote zware giervogel die zijn vleugelen met breedlamme slagen op en neer sloeg en den ronkenden stormwind dweerste.

Piet zag het donkere ding betijen en immer dikker en zwarter groeien; asemloos hield hij er zijn oogen pijnlijk stil op gevestigd en roerde niet; 't pijpken stond hem straf in den mond genepen en zijn twee handen hield hij bezijden zijn lijf in een klodde heikruid gekrampt; zijn mageren hals drong uitgerokken naar voren en vol aandachtigheid boog hij krommend zijnen rug onder de strooien daking uit om zeer te zien.

‘Dat is de Voorjager,’ grumde hij na 'nen tijd van tusschen zijn toegeduwde lippen, ‘hoe dat die vliegt.. zeker om den dans te reeden aan den grenspaal.. en hoe rap...’ Maar Piet zweeg ineens want het benauwelike beest vloog in schrikkelike vaart naar 't hutteken toe en terwijl over den heigronde een zwartdonkere schaduw mee joeg, ijsselijk en grauw, schoot de duivelige vogel in een tierenden ronk over de daking weg.

Piet hoorde hem nog fjnscherp piepschreeuwen in de verte en rook den wrangen solfersmoor die blauwendig in den wind uiteenwoei en tot onder de strooien halmen sloeg.

Met een oogenblik had hij den Voorjager in zijn gruwbare jacht bekeken en 't werd hem nu lijk een apocalijptiek visioen; hij rilde even bui-

ten wille, toen hij bedacht hoe zwartwoelend zijn wijde breede mantel, die in de verte precies wel vleugelen geleek, wringelde in den wind achter hem uit, op en neersloeg, met kletsende flapperingen en een warrelende schaduw met zich over de mastebosschen, de zandbergskens en de hei, meêtrok; zijn schitterblinde oogen waren, zou men zeggen, van groengeel gesmolten goud en zijn rookende asem kronkelde in twee rappe wolken uit zijn kaken, onder den draaienden mantel weg, en rolde over de hei neêr vol solferigen stank.

‘k Ben het toch niet bestorven’ zuchtte Piet en bedacht nu hoe de nacht weer zoo eenbaarlijk stormde en in geen ruste gerocht van 't danig woelen.

De bleekzieke manepikke kroop leeg door de drijvende wolken achter de donkere mastebosschen als had ze er den schrik van op heur verschenen gezicht gekregen en toen ze thalvenlijve achter een wuivend hoopken masteboomen verzonk, misschien allengerhand neergewaaid door den joelenden wind, verschrikte Piet ijlings uit zijn gedachten door een schetterend lawijd en rumoer, dat hem boven 't zelfde mastebosch, waaruit de voorjager gerezen was, tegenklonk.

‘Ai.. ai.. dat is de Jacht!’ sprak hij in zich zelve met een schokkerige stem die een beetje

verlamd scheen van 't plotse verschieten; maar hij herpakte zijnen moed zonder eezelen en tuurde nu, dicht tegen den kleien muur gedrongen, van tusschen de wiegelende strooikens naar de mastebosschen, waarboven nu, lijk pekduistere wolkskens, de eene gedrochtlike gedaante na de andere in een langen vliegenden stoet opklom met verveerlik gerucht.

Ze bleven over de schuddende mastetoppen even in dooreendraaiende zwieringen en buitelingen krioelen, alsof het een spelende troep zwarte hongerige musschen geweest ware en al meer en meerder kwamen er nog maar al toe achter de geheimzinnige mastebosschen, keersrechte opgedoken en verstrooiden zich lawijend tusschen de anderen in zwaaiende vluchten.

Boven den zoevenden wind uit toeterden hun snorkende en piepende schreeuwen met blazende buien tot in Piets ooren en het spokerig geraas joeg met den wind mee over de bruisende hei, zonder ophouden.

Piet wachtte vol neerstig geduld hun wilden aantocht, want hij was zeker dat ze over zijn hutteken zouden wegzeizen naar den ouden grenspaal, die op twee uren gaans van hem het Hollandsch van het Belgisch land op een kruisweg te midden deelt.

En Piet had zeere gelijk. In eenen asem kwam

nu over het mastbosch uit, boven de heide, het aardig zwart spookgevogelte naar Piets hutteken gevaren.

Ze waren wel honderd en vlogen duikelend en zwierend ondereen, al draaiend dichter en dichter dan weer te zamen in een werzeligen hoop, dan weer in brokkelingen uiteenvallend, lijk een reesem wentelende herfstblaren uit de boomen.

In 't eerste kon Piet uit hun vliegend gedoen, hun vorm en lijven niet wijs worden, maar allengerhand geraakten ze tot over de zandbergskens en uit een doorgebroken donkere wolk in de leege verte rees het triestig bestorven maanlicht op den wemelenden hoop.

‘Wel Marante Seezeken, 't is 't dobbel van verleden jaar, wat 'nen grooten hoop... 'k zie ze komen, ai... hoe na... 'k zal gauw de veursten kennen.’

't Waren zoo al woorden die Piet in zijn lippen verbeet en verduwde met veel vernepen moeite om 't niet met alle geweld en asem uit te schreeuwen; zijn mond ging knauwend op en toe van 't mummelen en ineens.. klets.. zijn pijpken smakte uit zijnen mond en klotste in 't zand neer waar de vierige tabak er uit sloeg in spelende sperkels.

- Ai! ai! 't is zonde... 't is zonde... mijn arm pijpken.... mijn lievelingsken... ze is zeker in brok-

sels.... sammelde Piet verschrokken en tastte scharrelend in den donkeren rond. Maar het had den tijd niet, want met een zijlings oog had Piet nu den vliedenden spookstoet al haast boven zijn hoofd gezien en bleef er verlamd en roerloos op zitten kijken.

't Was de Tilkesjacht in heel heure verveerlike nachtelikheid en grootscheid; ze vaarden zoo rap door de lucht als de stormdrijvende wolken en raasden en snorkten en tierden en joelden dat men het wel vijftig ellebogen diep in den grond kon hooren.

Uit alle hoeken en kanten van 't land waren ze dien nacht opgekomen, uit alle dorpen en steden; verteerd als ze werden door satanische slechtheden en vol heimelike zinnelikheid van nachtlusten en tooverige bedorvenheden, kwamen ze naar den grenspaal in de heide hun Kristusvloekende feesten vieren in vereerende aanbidding voor den Grooten Duivel.

Piet zag hoe de zes voorsten met hun wijduitvliegende roodgekapte mantels in zotte schommeling elk een stekelharigen masteboom bereden en hem met groote dorre beestenknoken besloegen, vol wild gehuil; een ander hoopken joeg er achter, op rauwbloedende stukken lijven van ossen, koeien en peerden die ze uit de weien van Vlaanderen en Brabant gehaald hadden; duidelijk

waren dit vleeschsterke mannen en vrouwen, hun bloote lijven met het dikke bloed dier arme beesten beklodderd en de verreten vellen in dobberende wentels achter hun vierkante schouders wegzwierend.

In hun spierwitte armen hielden ze lijk bloemige feestfestoenen, heelder reesems van 't zachtwarme gedarmte der dieren en schommelden ze tierend overentweer mekaar toeroepend en lachend: 'Oei... oei... zwart wormken... Hoepsa! mijn beesteken... Hu! hu!... grijs mieterken... Zie de Bloedkop...Hé! Kinderoogsken... Hu! Hu!' en met een schallenden daver snorden ze zóó joelend voorbij.

Een rei heksige wijvekens, schrijlings gezeten op langsteertige bessems en onttakte masteboomen schokkelden in een dikken troep achterna; hun grijsgrauwe haren met hulsten dorens doorwilderd, sloegen met elken huppel wippend op en neer en hun magere koppen droegen dreigendhoog uitgekorven kallebassen; sommigen hadden hun lijf beduigd met een bodemloos vat of hun armen en beenen gestoken door eerden kannen en potten van 't vreemdste gebakte; ze bliezen met zoevende asem door hun kromgezakte neuzen, zoodat het een verwijderd gegons geleek van duizende bieen, en bezweepten hun wonder gerij raasdig fel met een dun busselken vlijmige wissen, die kla-

gend zwingelden door de lucht tegaêr in hun asemende wind; van hun ongekousde voeten, hongen, haast om te vallen, hun kruisgevlochten sloeffen klepperend neer, aan de tippen hunner teenen, en hun rokken bolden waaiend op, achter hen weg met huiverig geklets.

Bij momenten kleepte de maan over hun rauwgrijnzende magere gezichten, waarin hun vierige katoogen sperkelden lijk blinkendgroen kristaal.

Enkelen nog hielden ronkende spinnewielen bezijden hun knieën en zwaaiden met hun bevasde spinrokken.

Al zingend met een roestigtreurige stem, draaiden zij den zwartgoren vlasdraad af die kringelend wegflodderde in den wind en Piet hoorde nu en dan, als de wijze neersloeg naar den grond, bij poozen een duidelijk stuksken van:

Toe, Katryne, ziet ge in het licht
van de stervende zondaarsmaan...
hoe de draad verdunt en verrimpelt...
ach, verdikt als het Oosten brandt..
toe, Katryne, mijn dradeken spant!

en zoef in eenen loei was de heele troep voorbij over de strooien daking weg.

Zonder gerucht haast, alleen heimelik piepschreeuwend, vlogen nog eenige doodzwarte benden vleermuizen en uilen hen achterna; 't geflapper van hun kromgespannen vleugels deed nauweliks

een zoet geronk door de stormende lucht gaan en hun rapbewegende schaduwen donkerden enkel nog een wijlken over den bewaaiden heigronde in dobberende kladden.

Hier en daar nog uit de verte kwamen nog eenige late achterblijvers in verwilderde vaart aanzetten: die waren op zwarte langharige bokken gekropen of op een schupsteel of een scheepsmast en snorden gierend, te nauwernood te zien over Piets hutteken de Groote Jacht achterna...

Toch bleef de storm bruisend voortrazen over de heide, al wierd de lucht allengerhand leeg van 't rijdende gespook, want enkel op 't ende, van hun nachtfestijnen zou alles berustigen.

De wijde mastebosschen rumoerden nog met breede baren op den einder en de heikruidekens gonsden smertelik onder den bruisenden wind.

Een wijlken bleef Piet nog onder zijne strooien daking de lucht beluisteren, dan kroop hij moeilijk recht vol stijfte in 't lijf, rok zich wellustig armen en beenen uit al geeuwend, en speekelde even in zijne handen als om een groot werk te beginnen.

Zijn goesting had hij zeer gekregen en 't deed hem nog aardig in 't hart hoe die allerverveerlikste spookstoet zoo ronkend en joelend over zijn hutteken wegvloog 't was een vreemd gedaan,' zuchtte hij 'ons Heere beware mijn

oogen... 't was om te gruwen!'

Met een forschen schok douwde hij zijn deurken open en klom bukkend en scharrelend het leerken af in de woonst.

Er hong een ziekwarme reuk en Piet kuchte benauwelik; de heerd vierde hier en daar nog een erbarmelik koolken waar hij een solferstek tegen stak die blauwendig aanbrandde; alles stond heel stil in 't hutteken en leek ijlings te verschieten toen de aangestoken roetkeers geheimzinnig knitsknetste en de flauwe klaarte langs de kleimuren en den eerdgrond breidde.

'k Wil toch een schoon getijde lezen voor die arme dolende zielen,' keuvelde Piet en een vrome ontroering verzachtte zijn doodernstig wezen, zijn diepblouwe oogen schenen natter te worden en de mond en kaakpezen bewogen zenuwachtig zijn oudarm gezicht.

Hij wroetelde in een lustig hoopken kielen en broeken, die thoope gehongen waren aan een memelig stoksken in den kleimuur, en haalde er een dik, bevuild Getijdenboek uit te voren, waar op de buitenste bladkanten nog wat uitgeveegd goud blonk door 't danig blaren.

'Dat Gij, o Heere der vergiffenisse de Zielen genadig zij,' en Piet zakte opeens op de knieen en kroop ze tegaar voor een kleinen lieven Heer aan 't Kruis die haast onmerkbaar in een

hoeksken verloren hong... ‘van degenen die U lasterlijk misdeden en verlgden...’

Piet hield even op, haalde uit zijnen kiel den roodenwitgebolden zakdoek uit en nam den breeden, blauwen bril die hij vroom peizend op den neus zette en er de stekers van wroetelend achter de ooren stak.

Hij hakte gebogen ineem en bladerde ritselend het Kerkeboek open: ‘Verlost hen, o Heere van de wegen der Helle, die de met vele poorten gebroken hebt, en Gij hebt de helle bezocht, en Gij hebt hun het licht gegeven, opdat zij U zouden zien die daer waeren in de pijnende duisternissen. Geef ze de plaetse der verkoelinge, de zaligheid der rust en de klaerheit des lichts...’

Zijn doovige stem schreemde vol zoete kalmtte door de huiverigstille woonst en de verlaten woorden dropen lijk eenzame druppelen water door de benauwelike ijdelte der ziekwarme lucht.

Buiten zoefde de storm met razende gonzingen nog over de heide voort.